

GŁÓWNY INSPEKTOR OCHRONY ŚRODOWISKA

EUROPEJSKA AGENCJA ŚRODOWISKA W ROKU 2017

UDZIAŁ POLSKI W REALIZACJI ZADAŃ

- sprawozdanie -

Akceptuję:

p.o. Głównego Inspektora
Ochrony Środowiska

A handwritten signature in dark ink, consisting of a series of loops and a long horizontal stroke at the top.

Paweł Ciećko

WARSZAWA, wrzesień 2018

Opracowanie:
Krajowy Punkt Kontaktowy EEA/EIONET
w Departamencie Monitoringu, Ocen i Prognoz Stanu Środowiska
Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie.....	4
1. Ogólne informacje o Europejskiej Agencji Środowiska	4
1.1. Status formalno-prawny, cele i zadania.....	4
1.2. Organizacja.....	5
2. Najważniejsze działania i produkty EEA w roku 2017.....	7
2.1. Najważniejsze usługi i dane EEA	9
2.2. Raporty EEA	12
2.3. Realizacja inicjatyw horyzontalnych UE	13
2.4. Inne wybrane działania EEA.....	15
3. Zadania realizowane w kraju	17
3.1. Organizacja i koordynacja krajowej EIONET	17
3.2. Przekazywanie danych, w tym raportowanie w ramach CDF	20
3.3. Udział w przygotowywaniu raportów, opracowań i innych produktów EEA	25
3.4. Uczestnictwo w spotkaniach Zarządu i EIONET, inne wydarzenia	28
Podsumowanie udziału strony polskiej i wnioski	31
ZAŁĄCZNIK 1 Krajowa struktura EIONET.....	35
ZAŁĄCZNIK 2 Podstawowe strumienie danych – Core Data Flows (CDFs)	36
ZAŁĄCZNIK 3 Zestawienie ważniejszych pojęć i skrótów stosowanych w niniejszej informacji.....	37

Wprowadzenie

Główny Inspektor Ochrony Środowiska, zgodnie z art. 2 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska, jest odpowiedzialny za koordynację współpracy Polski z Europejską Agencją Środowiska (*European Environment Agency*) – EEA. Koordynacja ta jest realizowana poprzez Krajowy Punkt Kontaktowy ds. współpracy z EEA w ramach EIONET – Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska, ulokowany w Departamencie Monitoringu, Ocen i Prognoz Stanu Środowiska, wcześniej Monitoringu i Informacji o Środowisku, GIOŚ. Ponadto przedstawiciel GIOŚ reprezentuje Polskę w organie decyzyjnym Agencji – Zarządzie.

Niniejszy materiał stanowi sprawozdanie z koordynacji współpracy z EEA. W pierwszej części zaktualizowano ogólne informacje o Agencji; w drugiej zaprezentowano najważniejsze zadania programowe realizowane przez EEA w roku 2017; w trzeciej omówiono uczestnictwo Polski w realizacji tego programu oraz przedstawiono wnioski. Zasadniczo sprawozdanie obejmuje rok 2017, jednakże w kluczowych kwestiach zawiera także informacje zaktualizowane do połowy 2018 r.

Wszelkie informacje dotyczące Agencji są dostępne w jej portalu: <http://www.eea.europa.eu>.

1. Ogólne informacje o Europejskiej Agencji Środowiska

1.1. Status formalno-prawny, cele i zadania

Europejska Agencja Środowiska została utworzona, jako prawnie niezależna jednostka Wspólnoty, Rozporządzeniem Rady (EWG) 1210/90 w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Środowiska i Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (EIONET)¹, wprowadzonym w życie 30 listopada 1993 r. i później nowelizowanym². Obecnie obowiązuje Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 401/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r., wydane jako wersja ujednolicona³.

Nadrzędnym celem Agencji jest wspieranie zrównoważonego rozwoju i pomoc w osiągnięciu istotnej i wymiernej poprawy stanu środowiska w Europie poprzez dostarczanie ośrodkom decyzyjnym i społeczeństwu aktualnych, odpowiednich do potrzeb i wiarygodnych informacji o środowisku. Art. 2 ww. Rozporządzenia PE i Rady określa zadania Agencji, do których należy między innymi:

- koordynacja działań Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (EIONET) w celu gromadzenia, analizy, oceny i zarządzania danymi oraz informacją we współpracy z agendami UE, krajami członkowskimi, organizacjami międzynarodowymi;

¹ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 1210/90 z dnia 7 maja 1990 r. w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (Dz. Urz. WE L 120 z dnia 11 maja 1990 r., str. 1-6, Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 1, str. 396-401)

² Rozporządzeniem Rady (WE) nr 933/1999 z dnia 29 kwietnia 1999 r. zmieniającym rozporządzenie (EWG) nr 1210/90 w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (Dz. Urz. WE L 117 z dnia 5 maja 1999 r., str. 1-4; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 4, str. 143) oraz Rozporządzeniem (WE) nr 1641/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2003 r. zmieniającym rozporządzenie Rady (EWG) nr 1210/90 w sprawie ustanowienia Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska (Dz. Urz. UE L 245 z dnia 29 września 2003 r., str. 1-3; Polskie wydanie specjalne Rozdział 15, Tom 07 P. 611 – 613)

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 401/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie Europejskiej Agencji Środowiska oraz Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska – wersja ujednolicona (Dz. Urz. UE L 126/13 z dnia 21 maja 2009 r.)

- dostarczanie Wspólnocie i krajom członkowskim obiektywnych informacji niezbędnych do planowania i wdrażania właściwej i skutecznej polityki w zakresie środowiska; w szczególności dostarczanie Komisji Europejskiej informacji potrzebnych do realizacji jej zadań obejmujących identyfikowanie, przygotowanie i ocenę środków oraz aktów prawnych w dziedzinie środowiska;
- pomoc w monitorowaniu działań na rzecz środowiska poprzez odpowiednie wspieranie zadań dotyczących raportowania;
- rejestrowanie, zestawianie i ocena danych o stanie środowiska, sporządzanie specjalistycznych sprawozdań na temat jakości, wrażliwości i presji na środowisko na terytorium Wspólnoty, zapewnienie jednolitych kryteriów oceny danych o środowisku, które to kryteria mają być stosowane przez wszystkie państwa członkowskie oraz dalsze rozwijanie referencyjnego ośrodka informacji o środowisku;
- upowszechnianie wiarygodnych i porównywalnych informacji o środowisku wśród społeczeństwa, w szczególności za pomocą technologii teleinformatycznych.

1.2. Organizacja

Europejska Agencja Środowiska zrzesza 33 państwa członkowskie: 28 krajów członkowskich Unii Europejskiej oraz Islandię, Liechtenstein, Norwegię, Szwajcarię i Turcję. Status państw współpracujących mają kraje bałkańskie: Albania, Bośnia i Hercegowina, Była Jugosłowiańska Republika Macedonii, Czarnogóra i Serbia oraz Kosowo w rozumieniu rezolucji ONZ nr 1244.

Siedziba EEA usytuowana jest w Kopenhadze. Agencją kieruje Dyrektor Wykonawczy, którego funkcję, od 1 czerwca 2013 r., sprawuje pochodzący z Belgii Hans Bruyninckx. W 2017 r. Zarząd EEA zdecydował o przedłużeniu, zgodnie z propozycją KE, kontraktu obecnego Dyrektora na kolejne 5 lat od 1 czerwca 2018 r.

Za wdrażanie programów oraz codzienne funkcjonowanie Agencji Dyrektor Wykonawczy odpowiada przed Zarządem (*Management Board*) czyli organem decyzyjnym EEA – w jego skład wchodzi po 1 przedstawiciel każdego kraju członkowskiego, a także 2 reprezentantów Komisji Europejskiej i 2 przedstawicieli środowiska naukowego, wyznaczonych przez Parlament Europejski (PE). Zarząd Agencji spotyka się 3 razy w roku, a do jego zadań należy m.in. zatwierdzanie wieloletniego i rocznych planów pracy oraz budżetu EEA. W październiku 2017 r. kadencję przewodniczącego Zarządu zakończyła Elisabeth Freytag-Rigler z austriackiego Ministerstwa Rolnictwa, Leśnictwa, Środowiska i Gospodarki Wodnej. Z dniem 1 września stanowisko przewodniczącego objęła, zgodnie z wyborem Zarządu, Laura Burke, Dyrektor Generalny irlandzkiej Agencji ds. Środowiska, pełniąca dotychczas funkcję jednego z wiceprzewodniczących Zarządu EEA. W 2017 r. stanowisko członka Zarządu EEA było po stronie polskiej nieobsadzone, natomiast w maju 2018 r. rolę tę objął Główny Inspektor Ochrony Środowiska, Marek Haliniak, odwołany ze stanowiska GIOŚ i tym samym członka Zarządu w lipcu 2018 r. Przez cały okres rolę zastępcy kontynuowała i nadal pełni Anna Katarzyna Wiech, obecnie Dyrektor Departamentu Monitoringu, Ocen i Prognoz Stanu Środowiska⁴ GIOŚ.

Przewodniczący Zarządu oraz wszyscy wiceprzewodniczący (do 5 osób wybieranych spośród członków Zarządu) wraz z reprezentantem KE oraz przedstawicielem wyznaczonym przez PE tworzą tzw. Biuro w strukturze Agencji, które przygotowuje posiedzenia Zarządu, spotkania robocze z Komisją i Parlamentem Europejskim, a także podejmuje decyzje w okresie

⁴ W 2017 r. Dep. Monitoringu i Informacji o Środowisku

pomiędzy posiedzeniami Zarządu. Pod koniec 2017 r. Zarząd rozpoczął rewizję zasad funkcjonowania Biura i Zarządu, która zakończy się w 2018 r.

Organem doradczym Agencji jest Komitet Naukowy, któremu przewodniczy Per Mickwitz z Fińskiego Instytutu ds. Środowiska. W skład Komitetu Naukowego wchodzi prof. Małgorzata Grodzińska-Jurczak z Uniwersytetu Jagiellońskiego, jako ekspert ds. zachowania bioróżnorodności, usług ekosystemowych i zarządzania działalnością człowieka na obszarach chronionych.

Na koniec 2017 r. liczba pracowników w Europejskiej Agencji Środowiska wynosiła 228, w tym bez tzw. dostawców usług (np. strażników) 192 osoby na podstawie zatrudnienia w EEA (eksperci kontraktowi, czasowi i urzędnicy), w tym 5 narodowości polskiej, oraz 20 ekspertów krajowych oddelegowanych z macierzystych jednostek poszczególnych państw. Zgodnie z wymogami KE dot. redukcji zasobów w agencjach UE liczba stałych etatów w EEA (eksperci czasowi i urzędnicy) ulega zmniejszeniu ze 138 w 2013 r. do docelowo 124 w 2018 r. Z kolei całkowita liczba pracowników ulega stopniowemu zwiększeniu.

W połowie 2018 r. kraje zostały poinformowane o przeprowadzonej w EEA reorganizacji, która będzie m.in. skutkowałą zmianą struktury departamentów – termin zakończenia wprowadzania zmian planowany jest na jesień 2018 r.

Wypełnianie przez Europejską Agencję Środowiska jej misji możliwe jest jedynie przy ścisłej współpracy z krajami członkowskimi. Współpraca ta realizowana jest w oparciu o Europejską Sieć Informacji i Obserwacji Środowiska (EIONET) – partnerską sieć, odpowiedzialnych za informację o środowisku, instytucji krajowych i reprezentujących te instytucje ekspertów, której zadaniem jest zapewnienie przepływu danych, informacji i wiedzy pomiędzy krajami członkowskimi i Agencją oraz wewnątrz kraju – w ramach krajowych struktur EIONET.

Elementami tej sieci są:

na poziomie europejskim:

- Europejska Agencja Środowiska,
- sześć Europejskich Centrów Tematycznych – ETC (*European Topic Centres*) – konsorcjów specjalizujących się w określonej tematyce: powietrze, klimat, różnorodność biologiczna, wody, odpady i materiały, obszary miejskie i grunty, wyłanianych w drodze konkursu i działających na podstawie kilkuletnich kontraktów zawieranych z EEA⁵;

⁵ W 2017 r. funkcjonowały następujące ETC: ds. zanieczyszczenia powietrza i łagodzenia zmian klimatu (ACM) – konsorcjum prowadzone przez Holenderski Instytut Zdrowia Publicznego i Środowiska; ds. oddziaływania klimatu i działań adaptacyjnych (CCA) – konsorcjum prowadzone przez włoskie Euro-Śródziemnomorskie Centrum ds. Zmian Klimatu; ds. wód śródlądowych, przybrzeżnych i morskich (ICM) – konsorcjum prowadzone przez niemieckie Centrum Helmholtz ds. Badań Środowiska; ds. różnorodności biologicznej (BD) – konsorcjum prowadzone przez Muzeum Narodowe Historii Naturalnej w Paryżu MNHN; ds. odpadów i materiałów w ekologicznej gospodarce (WMGE) – konsorcjum prowadzone przez Flamandzki Instytut Badań Technologicznych VITO; ds. obszarów miejskich, użytkowania ziemi i gleb (ULS) – konsorcjum prowadzone przez Austriacką Federalną Agencję ds. Środowiska. Pod koniec 2017 r. Zarząd zdecydował o uruchomieniu naboru ofert na nowe ETC na lata 2019-2021. W czerwcu 2018 r. powołano ETC na lata 2019-2021: ds. zanieczyszczenia powietrza, transportu, hałasu i zanieczyszczeń przemysłowych (ATNI) – konsorcjum prowadzone przez Norweski Instytut Badań Powietrza NILU; ds. różnorodności biologicznej (BD) – konsorcjum prowadzone przez Muzeum Narodowe Historii Naturalnej w Paryżu MNHN; ds. oddziaływania klimatu i adaptacji (CCA) – konsorcjum prowadzone przez włoskie Euro-Śródziemnomorskie Centrum ds. Zmian Klimatu; ds. łagodzenia zmian klimatu i energetyki (CME) – konsorcjum prowadzone przez Flamandzki Instytut Badań Technologicznych VITO; ds. wód śródlądowych, przybrzeżnych i morskich (ICM) – konsorcjum prowadzone przez niemieckie Centrum Helmholtz ds. Badań Środowiska UFZ; ds. obszarów miejskich,

na poziomie krajowym:

- Krajowe Punkty Kontaktowe – NFP (*National Focal Points*) prowadzące współpracę z EEA, koordynujące działania na poziomie kraju i jednocześnie odpowiedzialne za kontakty z Agencją;
- Krajowe Centra Referencyjne – NRC (*National Reference Centres*) – jednostki odpowiedzialne za realizację określonych zadań w ramach bloków tematycznych.

Obecna struktura EIONET powołana została na lata 2014-2018 zgodnie z pierwotną perspektywą ówczesnego wieloletniego programu pracy (MAWP) i określa 24 krajowe centra referencyjne. Obecnie EIONET obejmuje łącznie ok. 1500 ekspertów w ok. 400 instytucjach w 39 krajach. W związku z przedłużeniem MAWP do 2020 r., EEA zdecydowała o „lekkiej” rewizji struktury NRC.

Proces ewaluacji EEA, przeprowadzany regularnie co 5 lat, rozpoczął się w 2017 r. i obejmuje okres od połowy 2012 r. do 2016 r. Realizowany jest przez zewnętrzne konsorcjum, pod przewodnictwem firmy COWI. Po raz pierwszy ewaluacja prowadzona jest na zlecenie KE, a nie EEA. Ostateczny raport końcowy ma zostać przedstawiony przez KE w II połowie 2018 r. W 2017 r. kraje były włączone w proces ewaluacji m.in. poprzez warsztaty dla NFP w czasie spotkania NFP na przełomie maja i czerwca i opiniowanie raportu wynikowego z warsztatów, wywiady oraz ankiety, skierowane jesienią do członków Zarządu, NFP i NRC. W grudniu 2017 r. członkowie Zarządu i wybrane NFP uczestniczyli w zorganizowanych obok spotkania Zarządu warsztatach KE, prowadzonych przez COWI i stanowiących kolejny wkład do raportu konsorcjum. Raport ten będzie wykorzystany w analizie KE.

W 2017 r. kontynuowały działanie dodatkowe grupy robocze złożone z wybranych NFP, z własnej inicjatywy angażujących się w dodatkowe zadania w ramach współpracy z EEA, oraz przedstawicieli EEA. Były to grupy: ds. Copernicus: ds. opiniowania rozwoju narzędzi ICT dla prowadzenia współpracy z EEA w ramach EIONET (ICT UG); ds. innowacji w EIONET w kontekście rozwoju tzw. „bazy wiedzy” na potrzeby wdrażania 7.EAP (E3I WG); ds. INSPIRE – krótkotrwale, grupa zamknięta w 2018 r., powołano także grupę ds. komunikacji i współpracy (CCC WG).

2. Najważniejsze działania i produkty EEA w roku 2017

Rok 2017 był czwartym rokiem obowiązywania Wieloletniego Programu Pracy EEA (MAWP) na lata 2014-2018, przedłużonego do 2020 r. MAWP odnosi się do priorytetów siódmego programu działań UE w zakresie środowiska (7.EAP) i opiera się na czterech strategicznych obszarach:

1. Dostarczanie informacji na potrzeby wdrażania polityki UE – obejmujący rolę EEA w dostarczaniu informacji o stanie środowiska i oddziałujących presjach w układzie oceny „czynniki sprawcze – presje – stan – wpływ – reakcje” (DPSIR) oraz o osiągniętych postępach w polityce ochrony środowiska w odniesieniu do obowiązujących aktów prawnych UE i konieczności wzmocnienia ich wdrażania, podzielony na 9 obszarów tematycznych uwzględniających elementy środowiska i sektory gospodarki;

użytkowania ziemi i gleb (ULS) – konsorcjum prowadzone przez Austriacką Federalną Agencję ds. Środowiska; ds. odpadów i materiałów w ekologicznej gospodarce (WMGE) – konsorcjum prowadzone przez Flamandzki Instytut Badań Technologicznych VITO.

2. Ocena wyzwań systemowych – obejmujący zadania związane z analizą wielorakich powiązań i wzajemnych oddziaływań między elementami środowiska, gospodarki, czynnikami społecznymi i politycznymi, także w dłuższym horyzoncie czasowym, uwzględniający m.in. problematykę tzw. ekologicznej gospodarki, zrównoważonego wykorzystania zasobów, dobrobytu człowieka w rozumieniu także jego dobrego samopoczucia i zdrowia, identyfikacji kluczowych megatrendów gospodarczych, technologicznych, społecznych, w zakresie środowiska oraz dotyczących zarządzania;
3. Współtworzenie, wymiana i wykorzystanie wiedzy – obejmujący m.in. współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami oraz z sieciami ekspertów, przede wszystkim EIONET, a także rozwój systemów informacyjnych;
4. Zarządzanie EEA – obejmujący sprawy administracyjne i organizacyjne w samej Agencji.

Rok 2017 był pierwszym rokiem, w którym roczny program pracy nie był już samodzielnym dokumentem, lecz stanowił element trzyletniego dokumentu programowego. Zgodnie z wymaganiami Komisji Europejskiej EEA zobowiązana została do przygotowywania co roku trzyletniego dokumentu programowego, stanowiącego połączenie wieloletniego programu pracy (MAWP), wieloletniego planowania budżetowego i programu zatrudnienia oraz rocznego programu pracy. Priorytety programu pracy EEA w 2017 r. odzwierciedlały priorytety MAWP, ze szczególnym uwzględnieniem – w ramach obszaru 1: ocen z zakresu zanieczyszczeń powietrza, energetyki, rewizji sprawozdawczości z zakresu dyrektywy o emisjach przemysłowych i Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń, informacji o działaniach adaptacyjnych względem warunków klimatycznych, raportu o stanie wód wspierającego drugą rundę oceny planów gospodarowania wodami na obszarze dorzeczy, raportu dot. chronionych obszarów morskich, wskaźników SEBI dot. bioróżnorodności, rachunkowości związanej ze środowiskiem; w ramach obszaru 2: raportów dot. gospodarki o obiegu zamkniętym oraz przemian na rzecz zrównoważonego rozwoju, analizy wskaźnikowej monitorującej osiągnięcie celów 7.EAP, zarysu planu raportu SOER 2020; w ramach obszaru 3: inicjatywy Environmental Knowledge Community, wsparcia monitoringu i przeglądu Celów Zrównoważonego Rozwoju, wdrażania działań w ramach Copernicus i Instrumentów Sąsiedztwa; w ramach obszaru 4: śledzenia prowadzonego przez KE procesu ewaluacji EEA i ewentualnych propozycji zmian w rozporządzeniu o EEA i EIONET.

Harmonogram opracowywania PD wymusił wyjątkowo wczesne terminy – prace nad projektem rocznego programu pracy na 2017 r., jako elementu PD 2017-2019, prowadzono w 2015 r., a nad projektem rocznego programu pracy na 2018 r., jako elementu PD 2018-2020, w 2016 r. Ostateczne wersje Zarząd zatwierdzał pod koniec roku poprzedzającego pierwszy rok obowiązywania, lecz konsultacje z EIONET dotyczyły wstępnego projektu i prowadzone były na ponad rok przed wejściem w życie rocznego programu pracy. Zmiana nastąpiła przy PD 2019-2021, który przekazano krajom do konsultacji wiosną 2018 r., na etapie znacznie bardziej zaawansowanym niż w poprzednich latach. Dokument, w formie przedłożonej krajom, uległ także istotnym modyfikacjom, względem poprzednich edycji, m.in. w części ogólnej oraz dotyczącej wieloletniego programowania, gdzie opisano m.in. sytuację EEA i stojące przed nią wyzwania. EEA szczególnie podkreśla wzrastającą liczbą zadań przy jednocześnie ograniczanych zasobach.

2.1. Najważniejsze usługi i dane EEA

Wszystkie wyniki działalności Europejskiej Agencji Środowiska są udostępniane poprzez serwis internetowy: <https://www.eea.europa.eu>. W celu zwiększenia bezpieczeństwa, rozpoznawalności strony w wyszukiwarkach oraz szybkości jej ładowania EEA zmieniła adres z HTTP na HTTPS. Pod koniec 2017 r. uruchomiono wstępną odsłonę nowej sekcji - strony dedykowane krajom, ułatwiającej wyszukiwanie opublikowanych przez EEA w jej portalu opracowań dotyczące danego państwa.

Sieci EIONET dedykowana jest strona <http://www.eionet.europa.eu>, obejmująca m.in. odpowiednie narzędzia wspomagające realizację zadań, w tym np. system Forum, gdzie Agencja umieszcza m.in. dokumenty do konsultacji i materiały na spotkania, czy narzędzia administracyjne. Portal zawiera także m.in. system Reportnet do obsługi sprawozdawczości. Początkowo używany do raportowania do EEA, stopniowo zaczął być wykorzystywany w sprawozdawczości do KE i używany jest także poza EIONET.

Oceny tematyczne dotyczące zagrożeń dla środowiska i presji, stanu poszczególnych elementów środowiska Europy oraz podejmowanych działań, prezentowane są m.in. w raportach tematycznych, udostępnianych w wersji elektronicznej na stronie EEA oraz wybrane także w wersji papierowej – jako raporty zostały one omówione w następnym podrozdziale.

Podstawę dla realizacji misji EEA stanowią dostarczane przez państwa dane. Były one weryfikowane i przetwarzane, z udziałem Europejskich Centrów Tematycznych, celem wykorzystania w publikacjach i usługach EEA. W ostatnich 3 latach nastąpił gwałtowny wzrost obciążenia systemu Reportnet z uwagi na wzrost liczby, zakresu i złożoności sprawozdawczości. Przyczyniły się do tego m.in. nowa bardzo rozbudowana sprawozdawczość z zakresu jakości powietrza, obejmująca też dane przekazywane na bieżąco, oraz z zakresu wymaganego Ramową Dyrektywą Wodną. Dotychczasowy system, w którym duża część kodu źródłowego ma ponad 15 lat, projektowany był na małe zbiory danych przekazywanych w określonych odstępach czasu i bez zaawansowanej automatycznej kontroli jakości. Rozwój potrzeb i technologii wymuszał rozbudowę systemu, ale nagły przyrost nowych obowiązków sprawozdawczych wraz z koniecznością automatycznej kontroli ich zawartości wywołał problemy z przepustowością systemu. W I kwartale 2017 r. EEA rozpoczęła realizację 3-letniego projektu stworzenia Reportnetu 2.0. Obejmuje on zmiany w architekturze i ulepszenie infrastruktury, celem usprawnienia obecnego systemu i przyjęcia dalszej e-sprawozdawczości oraz poprawy bezpieczeństwa. W 2017 r. na bieżąco wprowadzane były drobne modyfikacje wynikające z realizowanej sprawozdawczości. Z kolei zgodnie z wymaganiami KE w końcu 2017 r. EEA rozpoczęła przygotowania do projektu Reportnet 3.0, który miałby być wdrożony do końca 2020 r. Główne założenia projektu obejmują zintegrowany portal, dzielenie się danymi zamiast ich przekazywania, całkowitą automatyzację procesu, zarządzanie oparte na danych zamiast na pliku i bezpośrednią komunikację między urządzeniami zamiast ręcznego wgrywania plików. Prace przy Reportnet 2.0 i 3.0 prowadzone są równolegle.

Komisja Europejska powierza EEA obsługę coraz szerszego zakresu obowiązków raportowych. Realizacja większości unijnych obowiązków sprawozdawczych krajów odbywa się poza EEA, ale aktualnie dla ponad 100 obowiązków sprawozdawczych proces przekazu danych zarządzany jest przez EEA, tzn. dane przekazywane są poprzez narzędzia Reportnet. Około 80% danych raportowanych przez kraje za pośrednictwem Reportnet EEA wynika ze zobowiązań UE. 8 przekazów to przekazy stricte EIONETowe tj. wynikające wyłącznie z planu pracy EEA: dane o jakości wód; dane o zasobach wód; dane o emisjach do wód; dane o jakości wód przejściowych, przybrzeżnych i morskich; dane przestrzenne

dot. wód; dane o elementach biologicznych w wodach przejściowych i przybrzeżnych; dane o obszarach chronionych; dane o pokryciu/użytkowaniu terenu Corine Land Cover. Zakres oczekiwanych przez EEA danych jest mniejszy, jeśli dostępne są one dla EEA poprzez inne przekazy, również do innych ciał (np. dane raportowane do Międzynarodowej Rady Badań Morza ICES nie muszą być ponownie raportowane do EEA).

Zakres zadań EEA związanych z obsługą obowiązkowej sprawozdawczości systematycznie się rozszerza. Przykładowo, w 2018 r. rozpoczęto prace nad przygotowaniem e-sprawozdawczości z zakresu Unii Energetycznej, a w 2019 r. EEA będzie już ustalała nowe przekazy danych wraz z odpowiednimi procedurami kontroli jakości. Ponadto ostatnie nowe oczekiwania KE względem EEA dotyczą sprawozdawczości z zakresu emisji CO₂ z pojazdów ciężarowych o dużej ładowności, jakości wody do spożycia, inwazyjnych gatunków obcych, a także zapewnienia przez EEA wiedzy technicznej dla nowego systemu klasyfikacji działalności gospodarczej na potrzeby planu działań KE dot. finansowania zrównoważonego rozwoju, w tym gromadzenia i udostępniania przez EEA danych dot. potrzeb i przepływów inwestycyjnych.

Kraje realizowały sprawozdawczość zgodnie z przyjętym harmonogramem. Wybrane kluczowe dane, wykorzystywane w produktach i usługach EEA, raportowane przez kraje EEA i współpracujące, przy wykorzystaniu narzędzi Reportnetu EEA (m.in. Centralnego Repozytorium Danych EEA <http://cdr.eionet.europa.eu>) określane są mianem podstawowych strumieni danych – Core Data Flows (CDF). Wywiązywanie się krajów z przekazywania CDF podlega corocznej ocenie. Niektóre przekazy danych realizowane są z częstotliwością kilkuletnią. Coroczny ranking krajów nie jest porównywalny między latami, gdyż różni się zakresem danych. Wykaz podstawowych strumieni danych, pokazujący różnice w zakresie oceny w poszczególnych latach, zawarto w załączniku nr 2.

Zakres CDF, obejmujący 18 strumieni, zawierających 23 przekazy danych, związanych z 30 obowiązkami raportowymi wykazanymi w bazie ROD EEA⁶, lokuje ten proces głównie poza zadaniami wynikającymi z mandatu sieci EIONET. Jednocześnie dokonywana przez EEA ocena i ranking wymaga monitorowania przez raportujących, którzy w części należą do EIONET. Pod adresem <http://www.eionet.europa.eu/dataflows> EEA w 2017 r. uruchomiła nową sekcję, która zastąpiła wcześniejszy dział poświęcony tzw. priorytetowym strumieniom danych (patrz poprzednie sprawozdanie NFP http://www.gios.gov.pl/images/dokumenty/wspolpraca/eea/EEA_2016.pdf). Sekcja zawiera m.in. wykaz CDF z odwołaniem do Bazy Obowiązków Sprawozdawczych ROD, zasady oceny CDF oraz wyniki dla krajów.

W ocenie CDF za 2017 r., obejmującej 9 przekazów, 5 krajów uzyskało wynik 100% realizacji, 4 (w tym Polska) wynik 97%, a kolejne 4 powyżej 90%. Mediana dla krajów wyniosła 86%. Rok temu, w pierwszej ocenie CDF, przy nieco innym zakresie ocenianej sprawozdawczości, żaden kraj nie uzyskał 100% realizacji, ale 3 kraje (w tym Polska) osiągnęły 98%, a kolejne 9 uzyskało wynik 90% lub wyżej. Mediana dla krajów EEA wyniosła 85%.

⁶ Przekazywanie danych w Reportnet zorganizowane jest według obowiązków sprawozdawczych wykazanych w prowadzonej przez EEA Bazie Obowiązków Sprawozdawczych ROD <http://rod.eionet.europa.eu>. Strumień danych może być związany z więcej niż jednym obowiązkiem, może także dzielić się na oddzielne przekazy wgrywane w CDR. Przykładowo, podstawowy strumień danych z zakresu wód kąpielowych związany jest z dwoma oddzielnymi obowiązkami ujętymi w różnych artykułach dyrektywy.

Z uwagi na harmonogram sprawozdawczości ocena za 2017 r. nie obejmuje planów gospodarowania wodami ocenianych w 2016 r., a za to ubiegłoroczny zakres rozszerza o dane dotyczące projekcji gazów cieplarnianych oraz hałasu. Ponadto, planowana na koniec 2017 r. sprawozdawczość z zakresu jakości i ilości wód słodkich została przez EEA odwołana, stąd ocena za 2017 r., w przeciwieństwie do tej za 2016 r., nie uwzględnia tych przekazów. EEA prowadziła nadal proces rewizji sprawozdawczości morskiej, stąd przekaz ten, liczony do dawnej oceny PDF, a obecnie CDF, pozostał wstrzymany.

Przekazywane przez kraje dane, w ramach CDF oraz nienależące do tej kategorii, były przetwarzane, poddawane kontroli jakości, wykorzystywane do aktualizacji wskaźników, do analiz i przygotowania ocen stanu poszczególnych komponentów środowiska i udostępniane w publikacjach oraz na stronach EEA poprzez dedykowane systemy oraz w formie m.in. nowych interaktywnych map. Dane historyczne, mapy i wykresy publikowane są na stronie internetowej EEA w zakładce <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps>. Ta część strony EEA cieszyła się największą popularnością wśród użytkowników.

W 2017 r. EEA opublikowała 37 zaktualizowanych wskaźników, w tym 17 należących do tzw. Bazowego Zestawu Wskaźników – CSI <http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/indicators>. System zarządzania wskaźnikami EEA obejmuje 127 wskaźników w 13 obszarach tematycznych. Aktualnie do CSI wchodzi 42 wskaźniki, z zakresu: zanieczyszczenia powietrza, transportu i hałasu; klimatu i energetyki; zasobów wód słodkich; morskich wód i gospodarki; różnorodności biologicznej i ekosystemów. Ponadto, w ciągu 2017 r. EEA opublikowała 32 zaktualizowane zbiory danych. W czerwcu 2017 r. EEA uruchomiła nową wersję portalu GEMET (General Multilingual Environmental Thesaurus) <https://www.eionet.europa.eu/gemet/en/themes>. Słownik terminów rozszerzono o ok. 300 nowych pojęć.

W listopadzie 2017 r. EEA opublikowała opracowany wspólnie z KE Europejski Indeks Jakości Powietrza – strona prezentująca wyniki w oparciu o dane przekazywane co godzinę przez kraje z ponad 2 tys. stacji monitoringu oraz usługi programu Copernicus wzbudziła szczególnie wysokie zainteresowanie opinii publicznej i mediów.

Ponadto, na potrzeby priorytetowych obszarów polityki UE funkcjonują informacyjne platformy on-line, które EEA utrzymuje i rozbudowuje: European Pollutant Release and Transfer Register website (E-PRTR website), European Climate Adaptation Platform (Climate-ADAPT), Water Information System for Europe – Freshwater (WISE-Freshwater), Water Information System for Europe – Marine (WISE-Marine, uruchomiony w październiku 2017 r.), Biodiversity Information System for Europe (BISE), Copernicus land monitoring service (CLMS), Copernicus in situ component (CISC). W związku ze zmianą roli Wspólnego Centrum Badawczego KE (JRC), Komisja poprosiła EEA o przejęcie zadań związanych z systemem informacji o lasach w Europie (Forest Information System for Europe – FISE). EEA będzie wspierała prace KE nad architekturą i funkcjonalnością systemu FISE, a po jego uruchomieniu w 2020 r. będzie go utrzymywała.

W poszczególnych obszarach tematycznych kluczowe działania EEA to wsparcie KE i krajów w procesach sprawozdawczości, prace nad nowymi modelami danych, analizy danych z zakresu zanieczyszczeń i presji z poszczególnych sektorów, oceny stanu poszczególnych elementów środowiska, analizy jego wpływu na zdrowie i jakość życia, wsparcie KE w procesach przeglądu skuteczności polityki na rzecz środowiska.

2.2. Raporty EEA

W 2017 r. Europejska Agencja Środowiska opublikowała ogółem 40 raportów i opracowań. Liczba ogólna obejmuje pozycje wydane, dostępne m.in. poprzez oficjalną stronę EEA. Oprócz klasycznych raportów dotyczących środowiska, obejmuje też kilkanaście krótkich dokumentów informacyjnych (nowa forma wypierająca standardowe raporty, w tym niektóre stałe edycje), a także kilka dokumentów operacyjnych związanych z funkcjonowaniem EEA, jak np. dokument programowy z planem pracy. Nie uwzględnia natomiast sprawozdań przygotowywanych np. w ramach wewnętrznej współpracy z innymi organizacjami. Część publikacji podlegała konsultacjom z krajami.

Wybrane tytuły raportów tematycznych EEA w 2017 r.:

- *Jakość wód kąpielowych w Europie w 2016 r.*
- *Zielona infrastruktura i zarządzanie zagrożeniem powodzią*
- *Jakość powietrza w Europie – raport 2017*
- *Analiza głównych trendów i czynników sprawczych emisji gazów cieplarnianych w UE w latach 1990-2015*
- *Fluorowane gazy cieplarniane – raport 2017*
- *Trendy i projekcje w systemie handlu emisjami UE w 2017 r.*
- *Substancje zubożające warstwę ozonową – raport 2016*
- *Energia odnawialna w Europie – rozwój w ostatnim okresie i efekt domina*
- *Krajobrazy w procesie przemian – 25 lat zmian w pokryciu terenu w Europie*
- *W zamyśle na zawsze w użyciu – Produkty w gospodarce o obiegu zamkniętym*
- *Zmiany klimatu, ich wpływ i wrażliwość na nie w Europie – raport 2016*
- *Adaptacja do zmienności klimatu i redukcja ryzyka katastrof w Europie*
- *Obraz środowiska Europy w przyszłości: zrozumieć wpływ globalnych megatrendów na poziomie krajowym*
- *Środowisko Arktyki*

Pod koniec roku EEA opublikowała kolejny raport wskaźnikowy *Environmental Indicator Report 2017 – in support to the monitoring of the 7th Environment Action Programme*, w którym oceniła postęp w realizacji do 2020 r. 29 celów służących realizacji wizji nakreślonej w 7. unijnym programie działań w zakresie środowiska (7.EAP).

W sierpniu 2017 r. Agencja opublikowała coroczny przeglądowy raport z serii Sygnały zatytułowany w tym roku: *Sygnały EEA 2017 – Kształtowanie przyszłości energii w Europie – czysta, inteligentna i odnawialna energia*. Seria Sygnały skierowana jest do szerszego odbiorcy dla przybliżenia prostym językiem aktualnych problemów dot. środowiska. Jako jedyna pozycja, oprócz elementów wieloletniego raportu o stanie środowiska Europy i prognozach jego zmian SOER, publikowana jest w wersjach językowych (poszczególne ukazują się w odstępach czasu). Ponadto w październiku EEA wydała napisany niespecjalistycznym językiem raport w formie broszury o systemie żywności w Europie.

Do czerwca 2018 r. EEA opublikowała 17 raportów i opracowań, w tym kilka krótkich dokumentów informujących o zagadnieniach dot. środowiska oraz 3 dokumenty operacyjne. Raporty tematyczne dotyczyły m.in. wpływu lotnictwa i żeglugi na środowisko (raport TERM 2017), jakości paliw w UE, emisji CO₂ z lekkich pojazdów samochodowych,

przemian na rzecz zrównoważonego rozwoju, zapobiegania powstawania odpadów, jakości wód kąpielowych. W omawianym okresie EEA realizowała także prace nad raportami, które ukażą się w kolejnych miesiącach lub latach.

Oprócz ww. raportów, dodatkowo, na potrzeby toczących się procesów i konferencji Agencja przygotowywała różnego rodzaju informacje i dokumenty wewnętrzne.

Flagowym produktem EEA jest opracowywany co 5 lat, we współpracy z krajami, raport o stanie środowiska Europy i prognozach jego zmian SOER <https://www.eea.europa.eu/soer>. Na początku 2017 r. EEA przedstawiła wstępne plany dot. raportu SOER 2020, zakładające 2 części raportu (ocena stanu i ocena systemów) przewidziane do publikacji w 2019 r. oraz Syntezę w 2020 r. W trakcie prac przygotowawczych koncepcja uległa zmianie i zdecydowano, że pierwotnie planowane 2 części w 2019 r. zastąpi jedna zintegrowana ocena. SOER 2020 nie będzie zawierał oddzielnej części krajowej, natomiast przewiduje się, że w każdym rozdziale tematycznym znajdzie się przynajmniej jedno porównanie krajów pod względem ilościowym, uzupełnione charakterystyką jakościową – np. poprzez tzw. studia przypadków, opracowywanych przy udziale m.in. wybranych ekspertów krajowych.

W grudniu 2017 r. EEA zakończyła prace nad planem realizacji SOER. W pierwszej połowie 2018 r. EEA m.in. ustaliła wskaźniki, źródła danych i pracowała już nad zarysem poszczególnych rozdziałów SOER 2020. Ponadto, z uwagi na zbliżające się 25-lecie EEA i EIONET Agencja rozważała wspólnie z krajami możliwości ujęcia w SOER i/lub dodatkowym opracowaniu historii informowania o stanie środowiska / raportów SOER EEA i raportów krajowych o stanie środowiska. Od 2017 r. prowadzono też analizy możliwości działań związanych z promocją raportu. Wybrane aspekty związane z pracami nad raportem SOER, jego zakresem i rozpowszechnieniem, omawiane były z krajami na spotkaniach NFP oraz tematycznych NRC w 2017 i 2018 r. Oficjalne konsultacje zintegrowanej oceny Agencja planuje przeprowadzić w ramach EIONET w I kwartale 2019 r.

2.3. Realizacja inicjatyw horyzontalnych UE

Siódmy unijny program działań w zakresie środowiska (7.EAP), przedstawiając plan do 2020 r., nakreślił także długoterminową wizję, według której w 2050 roku obywatele cieszą się dobrą jakością życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety. Koncepcja ta jest silnie akcentowana przez EEA, która podkreśla potrzebę zapewnienia wkładu do tzw. bazy wiedzy dla wsparcia celów 7.EAP obejmujących: ochronę, zachowanie i wzmocnienie kapitału naturalnego UE, przekształcenie jej w efektywną zasobowo, ekologiczną i konkurencyjną gospodarkę niskoemisyjną oraz ochronę obywateli przed związanymi ze środowiskiem presjami i zagrożeniami dla zdrowia i dobrej jakości życia. Cele na rok 2020 koncentrują się na lepszym wdrażaniu prawodawstwa UE i jego integracji, natomiast na rok 2050 na podjęciu odpowiednich procesów przemian, które doprowadziłyby do realizacji ww. wizji dobrej jakości życia przy zapewnieniu „odpornych” ekosystemów, społeczeństw i gospodarek. Formą odpowiedzi na wyzwanie związane z realizacją celów 7.EAP jest inicjatywa Społeczności Wiedzy o Środowisku (Environmental Knowledge Community – EKC), w ramach której podkreśla się konieczność: ścisłej współpracy między instytucjami UE; stworzenia odpowiednich wskaźników odnoszących się do kwestii pomiaru dobrobytu (inne mierniki niż PKB) i dobrej jakości życia oraz tzw. ograniczeń planety; rozwoju tzw. projektów innowacji w wiedzy (Knowledge Innovation Projects – KIPs); oraz powiązania działań z procesami globalnymi. W skład EKC wchodzi DG ENV, DG CLIMA, DG RTD, Eurostat, JRC i EEA. W ramach EKC Agencja przewodniczyła Grupie Zadaniowej ds. przyszłości centrów danych o środowisku dla usprawnienia wymiany danych i informacji i zarządzania wiedzą. Za kluczowy produkt EEA dla wsparcia celów 7.EAP i EKC uznaje się

Syntezę raportu SOER 2015, w której oceniono 40 lat rozwoju polityki i wiedzy UE, zestawiając z perspektywą na 2050 r. w kontekście globalnych megatrendów, systemowych zagrożeń i długoterminowych procesów przemian. Łącznikiem z kolejnym SOER są raporty wskaźnikowe EEA, oceniające postęp w realizacji celów 7.EAP.

Agencja intensywnie współpracuje z Dyrektoriatami Generalnymi KE, a także z Parlamentem Europejskim i Radą UE – wynika to zarówno z nadzoru KE nad EEA (procesy zatwierdzania budżetu, konsultacje planu pracy), jak i z roli EEA. W omawianym okresie Agencja m.in. zapewniała wsparcie eksperckie we wdrażaniu polityki UE, w tym prawodawstwa i sprawozdawczości unijnej. Szczególnie istotnymi procesami wpływającymi na EEA są realizowane przez KE: proces przeglądu, tzw. fitness check (Regulatory Fitness and Performance Programme - REFIT), monitoringu i sprawozdawczości unijnej w dziedzinie środowiska dla dokonania zmian i usprawnień oraz proces przeglądu wdrażania polityki dotyczącej środowiska (Environmental Implementation Review - EIR).

W procesie MMR REFIT, który rozpoczął się pod koniec 2015 r., przeanalizowano 58 aktów prawnych, obejmujących 181 obowiązków sprawozdawczych, proces sprawozdawczości, także rolę EEA. Stwierdzono, że korzyści, które ww. zobowiązania przynoszą, przewyższają koszty, ale zauważono potrzebę usprawnienia sprawozdawczości. Agencja włączana była do konsultacji przez KE w zależności od potrzeb. W czerwcu 2017 r. KE opublikowała raport wynikowy http://ec.europa.eu/environment/legal/reporting/fc_overview_en.htm. We wnioskach, przedstawionych m.in. w sprawozdaniu COM(2017) 312, wskazano m.in. listę 10 kluczowych działań do realizacji, wśród których wymieniono m.in.:

- modernizację e-sprawozdawczości, w tym poprzez bardziej zaawansowany Reportnet EEA oraz maksymalne wykorzystanie istniejącej infrastruktury – Agencja została wskazana wprost jako wiodąca dla tego działania, a KE przeznaczyła ok. 3,1 mln EUR na wdrażanie Reportnetu 3.0 w l. 2018-2020;
- rozwój narzędzi do pobierania danych z krajów – Komisja wraz z EEA ma zainwestować w rozwój takich narzędzi, m.in. udoskonalony ma zostać unijny Geoportal i powiązany z Reportnet;
- lepsze wykorzystania danych z programu Copernicus, w oparciu o doświadczenia EEA.

Od EEA oczekuje się także wsparcia innych działań, np. dotyczących oceny i zmiany obowiązków raportowych, a Agencji systematycznie powierzana jest obsługa nowej sprawozdawczości. W procesie MMR REFIT w drugiej połowie 2017 r., kluczowe znaczenie miała analiza praktycznych skutków dla EEA, związanych z koniecznością stworzenia w najbliższych latach nowej generacji narzędzi sprawozdawczych (Reportnet 3.0) i związanych z tym niezbędnych nakładów finansowych i kadrowych. Wzmocnienie roli EEA w zakresie przyszłego zarządzania danymi, ich oceny oraz sprawozdawczości danych było dyskutowane z KE w II połowie 2017 r., m.in. w ramach prac KE nad *Rolling Work Programme* określającym poszczególne role w raportowaniu.

Nowe oczekiwania względem EEA, w tym związane m.in. ze sprawozdawczością, wywołują dyskusję na temat ogólnej roli EEA i jej priorytetów, a także wpływają na sieć EIONET. Nie wyklucza się rewizji Rozporządzenia o EEA i EIONET.

Uruchomiony w 2016 r. proces EIR, prowadzony w cyklu dwuletnim, ma służyć zidentyfikowaniu na odpowiednio wczesnym etapie braków we wdrażaniu przez kraje prawa i tym samym ograniczeniu liczby postępowań w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego. Udział EEA dotyczy wsparcia KE poprzez dostarczenie informacji. Opublikowane w lutym 2017 r. wyniki I przeglądu obejmują 28 raportów dla krajów, według jednolitej struktury (działy tematyczne), konsultowanych wcześniej z krajami (ale nie poprzez

struktury EIONET) oraz Komunikat KE COM(2017) 63 „Przegląd wdrażania polityki ochrony środowiska UE — Wspólne wyzwania i jak łączyć wysiłki by uzyskiwać lepsze wyniki”. Kolejnym krokiem KE po publikacji raportów są bilateralne rozmowy z krajami.

Istotną perspektywą globalną, mającą znaczenie dla prac EEA, są Cele Zrównoważonego Rozwoju, przyjęte w Agendzie dla Zrównoważonego Rozwoju we wrześniu 2015 r. na szczycie ONZ. 17 Celów Zrównoważonego Rozwoju (SDGs) obejmuje 169 zadań. Cele te zastępują Milenijne Cele Rozwoju z tą różnicą, że tamte obowiązywały kraje rozwijające się i odnosiły się głównie do potrzeby zmniejszenia ubóstwa, a SDGs dotyczą wszystkich i w szerokim stopniu obejmują zrównoważony rozwój. Bezpośrednio do środowiska odnoszą się 4 cele, ale elementy dotyczące środowiska czy zasobów zawiera 15 celów. Rolą statystyki jest zapewnienie odpowiednich wskaźników do monitorowania. Proces ten prowadzony jest przez Wydział ds. Statystyki ONZ, kraje oraz zaangażowane organizacje. KE reprezentowana jest w pracach przez Eurostat, a EEA uczestniczy w procesie, poprzez Eurostat, celem zapewnienia, na ile to możliwe, spójności ze wskaźnikami EEA i wymaganiami względem EIONET. W 2017 r. EEA m.in. opiniowała raport Eurostatu dot. wskaźników na poziomie UE, zapewniła wkład do przeglądu strategii SDG i monitorowania realizacji celów w krajach EEA oraz do rewizji zestawu wskaźników na poziomie globalnym.

W 2017 r. EEA kontynuowała swój udział w programie Copernicus, zgodnie z rozporządzeniem PE i Rady (UE) nr 377/2014, ustanawiającym program Copernicus, i podpisanym z KE (DG GROW) porozumieniem. Copernicus został wskazany w piątym celu priorytetowym 7.EAP jako system dla zapewnienia informacji celem wsparcia polityki UE dot. środowiska. Agencja otrzymuje na niego dodatkowy specjalny budżet i koordynuje komponent in-situ oraz paneuropejski i lokalny komponent usługi monitoringu łądów. Produkty usługi monitoringu łądów udostępniane są przez stronę <http://land.copernicus.eu>. Prace koncentrowały się na:

- aktualizacji warstw wysokorozdzielczych dot. gruntów, lasów i drobniejszych form, obszarów trawiastych i podmokłych,
- kolejnej edycji bazy Corine Land Cover – 2018 oraz pracach przygotowawczych do nowego produktu CLC+ o większym poziomie szczegółowości; projekty CLC są jednym z podstawowych źródeł informacji o pokryciu terenu/użytkowaniu ziemi w krajach Europy; projekt CLC 2018 realizowany wspólnie z krajami EIONET ma zakończyć się w 2018 r. w celu zapewnienia dostępności wyników dla SOER 2020,
- rozszerzeniu zakresu produktów: Atlas Miast, Strefy Nadbrzeżne, Natura 2000.

Europejska Agencja Środowiska kontynuowała także prace na rzecz wsparcia KE we wdrażaniu dyrektywy 2007/2/WE ustanawiającej infrastrukturę informacji przestrzennej w Europie (INSPIRE).

2.4. Inne wybrane działania EEA

Codzienna komunikacja EEA z krajami realizowana jest drogą elektroniczną. Ważną rolę odgrywają regularne spotkania. Spotkania EIONET obejmują spotkania NFP, trzy w ciągu roku, i warsztaty dla poszczególnych NRC. W 2017 r. zorganizowano spotkania dla 16 NRC (w 2016 r. dla 20), przy czym NRC tematyczne z zakresu wód słodkich (3 oddzielne NRC) miało jedno wspólne spotkanie. Swojego spotkania nie miały: NRC ds. gleb, NRC ds. wskaźników i ocen dot. ekosystemów i bioróżnorodności, NRC ds. rolnictwa i środowiska, NRC ds. transportu i środowiska, NRC ds. użytkowania ziemi i planowania przestrzennego, NRC ds. odpadów, NRC ds. efektywnej zasobowo gospodarki i środowiska, NRC ds. środowiska i zdrowia. Dodatkowo EEA zorganizowała 2 spotkania eksperckie (w poprzednim roku 9): dot. modelu obliczania zanieczyszczeń do powietrza oraz grupy roboczej ds. turystyki i środowiska. Dodatkowo EEA organizowała tzw. webinaria czyli

krótkie seminaria sieciowe (połączenie przez komputer) poświęcone określonej tematyce. Objęło to 2 webinaria dla NFP, stanowiące uzupełnienie regularnych spotkań NFP, a także webinaria dla grup roboczych NFP oraz kilka webinarów dot. wybranych problemów z zakresu środowiska i/lub działań EEA.

W drugim roku funkcjonowania EEAcademy, inicjatywy mającej na celu szerzenie wiedzy o procesach dot. m.in. zarządzania polityką działań i jej oceny, zorganizowane zostały 2 spotkania (w tym jedno on-line) Komitetu Doradczego inicjatywy, 2 seminaria Komitetu Naukowego EEA – dot. chemikaliów oraz dużych zbiorów danych (big data), „szkoła letnia” nt. zasady ostrożności; prowadzono także prace przygotowawcze do „szkoły zimowej”, dla wybranych pracowników EEA i przedstawicieli krajowych z EIONET na początku 2018 r., nt. zintegrowanych ocen stanu środowiska. Nagrano także kilka wykładów, które mają być dostępne w pakiecie on-line usług edukacyjnych.

Agencja uczestniczyła w pracach różnych ciał i grup na poziomie KE i UE, a także kontynuowała współpracę z wieloma organizacjami i strukturami międzynarodowymi, w tym: Organizacją Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Programem Ochrony Środowiska ONZ (UNEP), Europejską Komisją Gospodarczą ONZ (UNECE), Światową Organizacją Zdrowia (WHO), Programem Rozwoju ONZ (UNDP), Departamentem Statystyki ONZ (UNSD), Organizacją Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), Światową Organizacją Meteorologiczną (WMO), Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) oraz z sekretariatami odpowiednich konwencji. Agencja współorganizowała i/lub prezentowała swoje działania na wielu międzynarodowych konferencjach oraz spotkaniach poza EIONET.

EEA wspierała działania UNECE i UNEP na rzecz uproszczenia sprawozdawczości w krajach regionu paneuropejskiego zgodnie z zasadami Wspólnego Systemu Informacji o Środowisku SEIS. Współpraca z krajami poza państwami członkowskimi i współpracującymi była kontynuowana m.in. w ramach instrumentu ENI (European Neighbourhood Instrument). Agencja kontynuowała także współpracę z Regionalnym Centrum Ekologicznym (REC) na Europę Środkową i Wsch., z Radą Arktyki, przy czym np. zasiadała także w Komitecie Sterującym inicjatywy oceny polityki UE względem Arktyki (EUAPA), oraz Radą Nordycką.

W ramach dodatkowych działań Europejska Agencja Środowiska kontynuowała prowadzenie sekretariatu dla nieformalnej sieci dyrektorów krajowych agencji ds. środowiska – EPA (reprezentantem Polski w EPA Network jest Główny Inspektor Ochrony Środowiska). W 2017 r. odbyły się dwa spotkania sieci, dodatkowo spotykały się grupy tematyczne.

W realizacji programu pracy Europejska Agencja Środowiska wiele uwagi poświęcała działaniom edukacyjnym i promocyjnym. Podstawowe zadania to wprowadzanie bieżących informacji na stronach internetowych, w tym w serwisach społecznościowych, udzielanie odpowiedzi na zapytania mediów i obywateli, opracowywanie i organizowanie wystąpień, przygotowanie krótkich filmów informacyjnych, dystrybucja raportów, przyjmowanie wizyt studyjnych, promocja podczas konferencji i innych wydarzeń. Istotnym elementem realizacji strategii komunikacji były działania na rzecz jakości produktów EEA, w tym kontynuacja rewizji procesu produkcji, obejmująca m.in.: wprowadzenie w wewnętrznym systemie zarządzania czytelnego przeglądu realizowanych prac, co ma się także przyczynić do usystematyzowania harmonogramu konsultacji raportów z krajami, opublikowanie w Intranecie zaktualizowanej instrukcji pisania teksów oraz przewodnika publikacji materiałów, organizację szkoleń z redagowania i publikowania oraz nowego systemu. Organizowany co roku przez EEA konkurs fotograficzny poświęcono tematowi przyrody “NATURE@work”. W 2017 r. zapowiedziano zmiany na stronie EEA oraz projekt odnowienia portalu EIONET i przebudowy jego funkcjonalności.

3. Zadania realizowane w kraju

W roku 2017, podobnie jak w ubiegłych latach, współpraca z Europejską Agencją Środowiska na poziomie kraju obejmowała m.in. realizację zadań związanych z:

- organizacją krajowej EIONET i koordynacją jej działań,
- przekazywaniem danych i innych informacji do EEA,
- współtworzeniem, weryfikacją i opiniowaniem raportów, opracowań, wskaźników i innych produktów EEA,
- uczestnictwem w spotkaniach Zarządu i EIONET.

3.1. Organizacja i koordynacja krajowej EIONET

Zgodnie z ustawą, Krajowy Punkt Kontaktowy (NFP) ds. współpracy z Europejską Agencją Środowiska w ramach EIONET ulokowany jest w Departamencie Monitoringu, Ocen i Prognoz Stanu Środowiska⁷ GIOŚ. Rolę Krajowego Punktu Kontaktowego kontynuowała i nadal pełni Małgorzata Bednarek.

Krajową sieć EIONET razem z Krajowym Punktem Kontaktowym tworzą, zgodnie z obowiązującą strukturą, 24 Krajowe Centra Referencyjne (NRC) ustanowione przez GIOŚ w porozumieniu z odpowiednimi jednostkami organizacyjnymi resortu środowiska i jednostkami spoza resortu. Obecnie polski EIONET liczy 35 ekspertów reprezentujących 14 instytucji. Strukturę EIONET zobrazowano w załączniku nr 1.

Krajowy Punkt Kontaktowy prowadzi współpracę z EEA, koordynuje realizację działań wynikających z planu pracy Agencji na poziomie kraju i jest głównym punktem kontaktowym dla EEA. Koordynacja współpracy z EEA prowadzona jest w dużej części drogą elektroniczną, zgodnie z zasadami przyjętymi przez Agencję. Zadania NFP obejmują:

- uczestniczenie w kształtowaniu prac Agencji, opracowywanie i przekazywanie informacji, bezpośrednie opiniowanie działań oraz produktów EEA poprzez bieżącą korespondencję z EEA i aktywny udział w spotkaniach NFP,
- działania koordynujące krajową sieć EIONET, do których należy:
 - organizacja i bieżąca aktualizacja struktury EIONET – w tym zapewnienie odpowiedniej obsady na poz. krajowym oraz adekwatnych danych w systemie EEA,
 - planowanie i ustalanie sposobu i terminów realizacji zadań EIONET, przekazywanie do odpowiednich NRC informacji o zadaniach (np. takich jak opiniowanie materiałów opracowanych przez Agencję, aktualizacja baz danych EEA i weryfikacja wskaźników) oraz monitorowanie wykonania zadań,
 - opracowywanie i przesyłanie informacji, stanowisk i zbiorczych opinii do Agencji,
 - monitorowanie przekazywania określonych danych do EEA,
 - ustalanie składu uczestników spotkań EIONET zapewniającego właściwy poziom merytoryczny, potwierdzanie go do EEA, parafowanie instrukcji i sprawozdania, analiza wniosków ze sprawozdań delegowanych,

⁷ w 2017 r. był to Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku

- inne zadania, w tym m.in. ocenę poprawności językowej materiałów Agencji tłumaczonych na język polski oraz opracowywanie i rozpowszechnianie informacji o działaniach EEA i współpracy strony polskiej.

Współpraca z EEA prowadzona jest w języku angielskim, stąd wszystkie opinie i informacje przekazywane do Agencji NFP opracowuje w tym języku.

Do organizacji współpracy NFP na bieżąco wykorzystuje narzędzia informatyczne EEA, w tym system Forum, w którym m.in. zarządza kontami NRC oraz zgłasza uwagi i wnioski, jeśli EEA dla danego dokumentu przewiduje konsultacje poprzez system zamiast korespondencję elektroniczną.

Najważniejsze informacje o współpracy z EEA są umieszczane przez polski Krajowy Punkt Kontaktowy na stronie internetowej GIOŚ pod adresem <http://www.gios.gov.pl/pl/eea/wspolpraca>. W prowadzonym przez NFP dziale poświęconym współpracy z EEA użytkownicy mogą m.in. znaleźć podstawowe informacje o Agencji i krajowej strukturze EIONET, aktualności z zakresu współpracy z EEA (artykuły NFP / NRC SoE w GIOŚ) oraz coroczne sprawozdania. Najważniejsze informacje dot. współpracy strony polskiej NFP opracowuje i publikuje także w wersji angielskiej.

NFP PL na bieżąco dostosowywał obsadę NRC oraz odpowiednio zarządzał kontami. W ramach tzw. lekkiej rewizji sieci EIONET, NFP PL opiniował przedkładane dokumenty. W 2017 r. zgłosił EEA uwagi do jej wstępnych propozycji, w tym w sierpniu przedstawił obszerne stanowisko odnośnie dokumentu dotyczącego różnych NRC, a w listopadzie szczegółowo skomentował opracowane przez EEA zestawienie potencjalnych zalet i wad łączenia NRC REEE i NRC Waste. Po przekazaniu przez EEA projektu zrewidowanych profili NRC, NFP PL przeanalizował i zaopiniował zapisy oraz zorganizował proces konsultacji na poziomie krajowym. Opracował obszerne uwagi do całego dokumentu, które wprowadził w systemie EEA zgodnie z terminem konsultacji w kwietniu 2018 r. Oddzielnie skomentował także dokument EEA proponujący połączenie NRC z tematyki dot. wód, rozszerzając stanowisko o obszerne wyjaśnienia prezentujące praktykę współpracy w ramach EIONET.

Jako wkład do procesu ewaluacji EEA i EIONET polski NFP w 2017 r. m.in.:

- przedstawił uwagi do raportu EEA podsumowującego seminarium Zarządu z grudnia 2016 r.;
- odpowiedział na szereg pytań, przedstawiając swoje doświadczenie i stanowisko, podczas zorganizowanych przez COWI warsztatów ewaluacyjnych dla NFP, w ramach drugiego spotkania NFP w roku 2017, a następnie zgłosił obszerne uwagi do raportu COWI podsumowującego warsztaty;
- wypełnił kwestionariusz ewaluacyjny KE skierowany do NFP, wspólnie z ekspertami tematycznymi kwestionariusze dla NRC w DM GIOŚ oraz zorganizował proces wypełniania kwestionariuszy przez zewnętrzne NRC.
- przedstawiał stanowisko w czasie grudniowego seminarium KE dla Zarządu i wybranych NFP.

W czerwcu 2017 r. NFP PL zgłosił uwagi do wspólnego dokumentu Krajowych Punktów Kontaktowych, skierowanego do EEA, opartego o dyskusję na majowym spotkaniu i poruszającego najpilniejsze do rozwiązania kwestie w zakresie organizacyjno-zarządczym z racji obserwowanych negatywnych zmian po stronie EEA. Znalazł się w nim także poparty przez wszystkie kraje postulat NFP PL dotyczący danych kontaktowych pracowników EEA.

Na początku 2018 r. NFP PL wypełnił zgodnie z harmonogramem ankietę EEA dot. wybranych aspektów organizacji pracy NFP i spotkań NFP. W obszarze kwestii

organizacyjno-zarządczych NFP PL zgłosił także uwagi i propozycje zmian do zasad funkcjonowania Biura i Zarządu EEA. Wspólne z polskim członkiem Zarządu stanowisko w formie odpowiedzi w dedykowanym kwestionariuszu przekazano EEA zgodnie z terminem w marcu 2018 r.

Ponadto na początku 2018 r. kilka NFP zainicjowało konsultacje – między samymi NFP – wybranych kwestii strategicznych związanych z kierunkami i organizacją prac EEA. Obszerne uwagi pisemne NFP PL zgłosił odnośnie zagadnień dotyczących grup roboczych NFP, zadań pracowników EEA kontaktujących się z NRC i ich relacji z NFP; współpracy z koordynatorami Europejskich Centrów Tematycznych.

Ponadto w zakresie kwestii operacyjnych i codziennego funkcjonowania EIONET, polski NFP na bieżąco reagował na rozwiązania EEA i pojawiające się problemy, w tym zgłaszał odpowiednie uwagi i propozycje usprawnień, co objęło m.in. kwestie zapewnienia właściwego obiegu informacji i problem obserwowanego niepokojącego ograniczenia dostępu NFP do podstawowych informacji dotyczących funkcjonowania EEA. NFP PL przedstawiał także pozytywne komentarze względem odpowiednich działań EEA. Oprócz uwag i propozycji zgłaszanych pisemnie, NFP PL także odpowiednio zabierał głos w czasie obrad na spotkaniach Krajowych Punktów Kontaktowych (patrz kolejny rozdział).

NFP PL prowadził z EEA także m.in. ustalenia ws. funkcjonalności i zakresu aktualizacji danych i uprawnień powiązanych z kontami członków EIONET oraz w systemie EEA dokonał aktualizacji informacji w zakresie ustalonym z EEA. Było to zadanie niezależne od standardowego zakładania i dezaktywowania kont NRC w ciągu roku. W ramach działań dodatkowych polski NFP kontynuował udział w grupie roboczej ds. opiniowania rozwoju narzędzi ICT dla prowadzenia współpracy z EEA w ramach EIONET (ICT UG). Zgłaszał uwagi i propozycje odnośnie funkcjonalności systemu informacyjnego dla EIONET, m.in. Forum, kont EIONET i uprawnień w systemie, oraz form współpracy, uczestniczył także w spotkaniach i seminariach on-line ww. grupy. Ponadto m.in. włączył się w przygotowanie przez NFP UK propozycji rozwiązań w zakresie kont organizacji oraz zgłosił uwagi do niespodziewanie wprowadzonych przez EEA w połowie 2018 r., w systemach Forum i zarządzania kontami, nagłych ograniczeń funkcjonalności, obejmujących m.in. kwestie zbyt daleko posuniętej anonimizacji.

W ramach wzmacniania współpracy z innymi NFP, NFP PL zaoferował wsparcie tzw. Troiki Krajowych Punktów Kontaktowych i opracował historyczną listę dotychczasowych członków Troiki oraz krótką prezentację o zasadach funkcjonowania. Zgłaszał także uwagi i propozycje do przedkładanych przez Troikę materiałów dot. mandatu i składu Troiki⁸ oraz organizacji współpracy NFP w kwestiach wymagających ustaleń przed spotkaniami NFP w EEA.

W związku z reorganizacją w EEA w II kwartale 2018 r. i utworzeniem w niej nowego departamentu ds. koordynacji i strategii, który przejmie koordynację spraw EIONET, jego dyrektor zapowiedział serię indywidualnych rozmów z NFP każdego kraju. Ich celem jest m.in. zebranie informacji dot. współpracy, organizacji, poznanie doświadczeń i opinii NFP. Pierwsza rozmowa z NFP PL została przeprowadzona podczas pobytu NFP PL w EEA w związku ze spotkaniem NFP w maju 2018 r. Następnie w ramach bilateralnych telekonferencji rozmowa z NFP PL została przeprowadzona w czerwcu 2018 r. Ponadto, zgodnie z otrzymaną prośbą, NFP PL wybrał i przekazał 20 kluczowych dokumentów z ostatniego okresu, prezentujących analizy, stanowisko i propozycje NFP PL i/lub wspólne NFP krajów w zakresie kwestii organizacyjno-operacyjnych.

⁸ Więcej o roli Troiki w sprawozdaniu z 2015 r., obejmującym okres, gdy NFP PL był w Troice.

W kwietniu 2018 r. NFP PL skierował do studentów Wydziału Geografii i Studiów Regionalnych Uniwersytetu Warszawskiego zaproszenie do odbycia bezpłatnej praktyki i w maju 2018 r. przyjął studentkę na 120 godzin pracy.

3.2. Przekazywanie danych, w tym raportowanie w ramach CDF

Kraje członkowskie Agencji, w tym Polska, zobowiązane były do 2015 r. włącznie do przekazywania danych o stanie środowiska w oparciu o zatwierdzony przez Zarząd (MB) dokument określający tzw. priorytetowe strumienie danych (*priority data flow* – PDF), obejmujące sprawozdawczość do EEA, a także niektóre regulacje UE, nakładające na kraje członkowskie obowiązek przekazywania określonych danych. Poprzez realizację tych zadań kraje członkowskie wносиły swój wkład w aktualizację baz danych Europejskiej Agencji Środowiska. Funkcjonująca od 2016 r. nowa kategoria danych – podstawowy strumień danych (*core data flow*, patrz str. 9), zatwierdzona przez Zarząd, została przypisana części z dotychczasowych przekazów PDF (patrz poprzednie sprawozdania NFP ze współpracy) oraz wybranym innym przekazom. Większość sprawozdawczości CDF wynika ze zobowiązań UE i formalnie liczona jest jako raportowanie do KE za pośrednictwem EEA. Lista CDF wraz z wykazem jednostek odpowiedzialnych za przekazanie danych zawarta jest w zał. 2.

Zgodnie z ustanowionym kierunkiem działań Komisja Europejska powierza Europejskiej Agencji Środowiska kontrolę jakości raportów składanych przez kraje w ramach *compliance reporting* oraz dalsze przetwarzanie ww. danych dla przeprowadzania ocen stanu środowiska. W związku z powyższym, pomimo tego, że CDF obejmują szerszy zakres danych niż PDF, większość danych przekazywanych przez kraje, w tym Polskę, w CDR EEA stanowią przekazy nieobjęte statusem CDF.

Wgrywanie danych w Centralnym Repozytorium Danych EEA <http://cdr.eionet.europa.eu> realizowane jest przez właściwe kompetencyjne jednostki odpowiedzialne za określone dane. Przekazywane przez kraje dane w CDR poddawane są weryfikacji – poprzez automatyczne testy jakości i/lub kontrole prowadzone przez pracowników EEA – bieżąca praca z systemem oraz zapewnienie odpowiedzi na pytania EEA wymagały odpowiedniego nakładu pracy. Rozbudowane przez EEA systemy automatycznej kontroli generują wyniki bezpośrednio po załadowaniu pliku celem umożliwienia wprowadzenia niezbędnych korekt. Eksperti nominowani do przekazywania danych bezpośrednio pracują na plikach. W zakresie kompetencji NFP leży zapewnienie uprawnień w systemie EEA do realizacji przekazów wynikających wyłącznie z programu pracy EEA. Część NRC jest istotnie zaangażowana w prace nad danymi, zgodnie z kompetencjami wynikającymi z dyrektyw unijnych lub oczekiwań EEA.

Sprawozdawczość do KE i konwencji poprzez EEA

W zakresie jakości powietrza, zgodnie z decyzją sprawozdawczą Komisji Europejskiej 2011/850/UE, Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku GIOŚ przekazał w 2017 r. do EEA:

- informacje dotyczące zrealizowanego w 2016 r. programu dotyczącego pomiarów i ocen jakości powietrza w zakresie informacji o strefach i aglomeracjach, intensywności oceny jakości powietrza (wyniki tzw. pięcioletniej oceny jakości powietrza), metod oceny, jednostkowych zwalidowanych danych oceny - wyniki modelowania matematycznego (tzw. raporty B, C, D, D1b, E1b)

- jednostkowe zwalidowane wyniki pomiarów za 2016 r., uwzględnionych w ocenach jakości powietrza (serie roczne wyników pomiarów), z 1679 stanowisk pomiarowych, w tym z 1486 stanowisk mierzących stężenia normowanych⁹ zanieczyszczeń, zarówno w wielkich aglomeracjach, jak i mniejszych miastach oraz na terenach wiejskich w newralgicznych punktach – jest to tzw. raport E1a o statusie CDF podlegający corocznej ocenie;
- niezweryfikowane jednostkowe bieżące wyniki pomiarów (tzw. UTD) z 927 stanowisk automatycznych – co godzinę realizowano transmisję danych na serwer EEA – jest to tzw. raport E2a o statusie CDF podlegający corocznej ocenie;
- dane dotyczące systemu oceny jakości powietrza planowanego na 2018 r. (tzw. raporty B, C D i D1b)¹⁰.
- informacje dot. osiągnięcia celów środowiskowych - wyniki rocznej oceny jakości powietrza (tzw. raport G).

W 2018 r. w dalszym ciągu co godzinę przesyłane są bieżące wyniki pomiarów (E2a).

EEA i ETC-ACM nadal prowadziły prace nad modyfikacjami systemu e-raportowania danych o jakości powietrza. GIOŚ wdrożył odpowiednio kolejne funkcjonalności w bazie danych GIOŚ o jakości powietrza SI JPOAT2.0.

Rok 2016 był ostatnim rokiem przekazywania danych o emisjach zanieczyszczeń - według wymagań Dyrektywy NEC 2001/81/WE oraz Konwencji w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na duże odległości CLRTAP - za pośrednictwem Krajowego Punktu Kontaktowego w GIOŚ zgodnie z dawnymi zasadami dla priorytetowych strumieni danych. W związku z wejściem w życie w dniu 31 grudnia 2016 r. nowej dyrektywy NECD - 2016/2284/EU ws. redukcji krajowych emisji niektórych zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylecia dyrektywy 2001/81/WE, EEA dokonała zmian w Centralnym Repozytorium Danych dla realizacji sprawozdawczości dla NEC oraz powiązanej konwencji CLRTAP. Katalogi dla dotychczasowej sprawozdawczości z tego tematu zostały przez EEA zamknięte. Utworzono nowe, dla nowych obowiązków, co wymagało wskazania przez jednostkę, odpowiedzialną za nowe obowiązki, osób, które będą wgrywały ww. dane. MŚ nominowało przedstawicieli IOŚ-PIB/KOBIZE. Natomiast sprawozdawczość w zakresie art. 9 dyrektywy NEC, dotyczącą sieci monitoringu, do realizacji od 2018 r., przypisano GIOŚ. Przekaz CLRTAP dostał status CDF w przeciwieństwie do przekazu NEC. Zgodnie z harmonogramem pierwsze dane według nowych przepisów, obejmujące inwentaryzację emisji, przekazano w lutym 2017 r., a kolejne elementy raportu w dalszych miesiącach.

Departament Inspekcji i Orzecznictwa GIOŚ przekazał w CDR EEA w 2017 r. dane w ramach Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń za rok 2015. Przekaz ten ma status CDF. Ponadto DliO GIOŚ przekazał zgodnie z procedurą zaktualizowane dane za lata 2014 i 2013.

W 2017 r. NFP kontynuował konsultacje metodologii i propozycji EEA dot. sprawozdawczości emisji przemysłowych i rejestru obiektów przemysłowych i pośredniczył w wymianie wyjaśnień między EEA a KOBIZE.

⁹ tzn. dla których określono poziomy dopuszczalne / docelowe w rozporządzeniu Ministra Środowiska ws. dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu

¹⁰ Dane dotyczące planowanego systemu monitoringu mają status "wstępny". Po zakończeniu pełnego cyklu monitoringu dla roku kalendarzowego 2018 r., we wrześniu 2019 r. powyższe raporty zostaną wysłane ponownie, ze skorygowanymi, ostatecznymi danymi. Wtedy raporty B, C, D za 2018 r. będą miały status "zweryfikowany".

W zakresie danych związanych z realizacją postanowień Dyrektywy 2002/49/WE odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku DM GIOŚ przekazał na początku 2018 r. informacje z realizacji zaległych map akustycznych w zakresie aglomeracji i głównych dróg (przekazane przez podmioty prawnie zobowiązane do realizacji map akustycznych); oraz, w imieniu MŚ, dane definiujące podmioty raportujące dane i definiujące źródła podlegające mapowaniu akustycznemu. Dane dotyczące map akustycznych - tzw. przekaz DF_4_8 - posiada status CDF i ocenie podlegał ich przekaz w roku 2017 oraz będzie oceniany kolejny przekaz w 2022 r.

Zgodnie z wymaganiami tzw. Ramowej Dyrektywy Wodnej (2000/60/WE) w 2017 r. KZGW kontynuował wgrzywanie określonych danych, dotyczących planów gospodarowania wodami, uwzględniające przekazane do KZGW przez DM GIOŚ dane z monitoringu wód. Przekaz ten ma status CDF.

Przekazem wymaganym przez KE jest także realizowany przez DM GIOŚ przekaz danych z badań substancji z listy obserwacyjnej w wodach powierzchniowych, według wymagań Dyrektywy 2008/105/WE w sprawie środowiskowych norm jakości w dziedzinie polityki wodnej. Zgodnie z oczekiwaniami KE wgrzywany był on nie w części CDR dedykowanej wymaganiom UE, lecz w części dedykowanej sprawozdawczości do EEA, w tym samym miejscu co przekazy dot. jakości wód dla EEA.

Pozostała sprawozdawczość w 2017 r. w CDR EEA wynikająca z prawodawstwa UE lub konwencji międzynarodowych była realizowana poza udziałem GIOŚ. W jej ramach status CDF miał realizowany przez Główny Inspektorat Sanitarny przekaz danych o jakości wód kąpielowych, zgodnie z Dyrektywą 2006/7/WE dot. zarządzania jakością wody w kąpieliskach.

Sprawozdawczość do EEA

Spośród 8 przekazów uzgodnionych w ramach EIONET / wynikających z planu pracy EEA, kraje EEA zobowiązane były w 2017 r. przekazać do Agencji dane o obszarach chronionych, mające status CDF. Ponadto termin przekazu danych dot. wód słodkich WISE SoE tj. danych o jakości wód (CDF); o zasobach wód (CDF); o emisjach do wód oraz danych przestrzenne dot. wód (tylko kraje poza UE) za rok 2015 został przez EEA przesunięty z jesieni 2016 r. na luty 2017 r.

Dane CDDA dot. obszarów chronionych, należące do CDF, przekazała w terminie w marcu 2017 r. Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska. Był to ostatni rok raportowania w dotychczasowym formacie. Od 2018 r. obowiązuje nowy model, dostosowany do wymagań specyfikacji INSPIRE.

W lutym 2017 r. DM GIOŚ przekazał za 2015 r.: :

- dane fizykochemiczne z 1085 punktów pomiarowo-kontrolnych i dane biologiczne z 621 punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu rzek;
- dane fizykochemiczne ze 179 punktów pomiarowo-kontrolnych i dane biologiczne ze 134 punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu jezior;
- dane fizykochemiczne z 354 punktów pomiarowych monitoringu wód podziemnych.

Dane o zasobach wód, emisjach do wód oraz dane przestrzenne (tj. oddzielny jeden formularz dla informacji opisujących i lokalizujących stacje pomiarowe jakości wód powierzchniowych i podziemnych, ilości wód oraz emisji do wypełnienia przez kraje, które nie zapewniły tych danych w ramach wymagań Ramowej Dyrektywy Wodnej) leżą w kompetencjach KZGW

(obecnie KZGW – PGW Wody Polskie). W lutym 2017 r. KZGW przekazał do EEA dane o zasobach wód za 2015 r.

Raportowanie danych o jakości wód śródlądowych, zasobach wód oraz o emisjach do wód przewidziane na jesień 2017 r. (za 2016 r.) zostało przez EEA zawieszono z powodu kolejnej rewizji sprawozdawczości, wymuszonej m.in. trudnościami technicznymi EEA w obsłudze uruchomionej w 2016 r. zrewidowanej sprawozdawczości i w analizie jej wyników. Raportowanie danych dot. wód morskich, przejściowych i przybrzeżnych (CDF) do EEA również pozostawało zawieszono przez EEA, z uwagi na rewizję modelu danych oraz decyzję EEA o wykorzystaniu dla potrzeb wskaźników EEA danych raportowanych przez kraje do Międzynarodowej Rady Badań Morza ICES oraz danych z systemu Europejskiej Sieci Informacji i Obserwacji Środowiska morskiego EMODnet Chemistry.

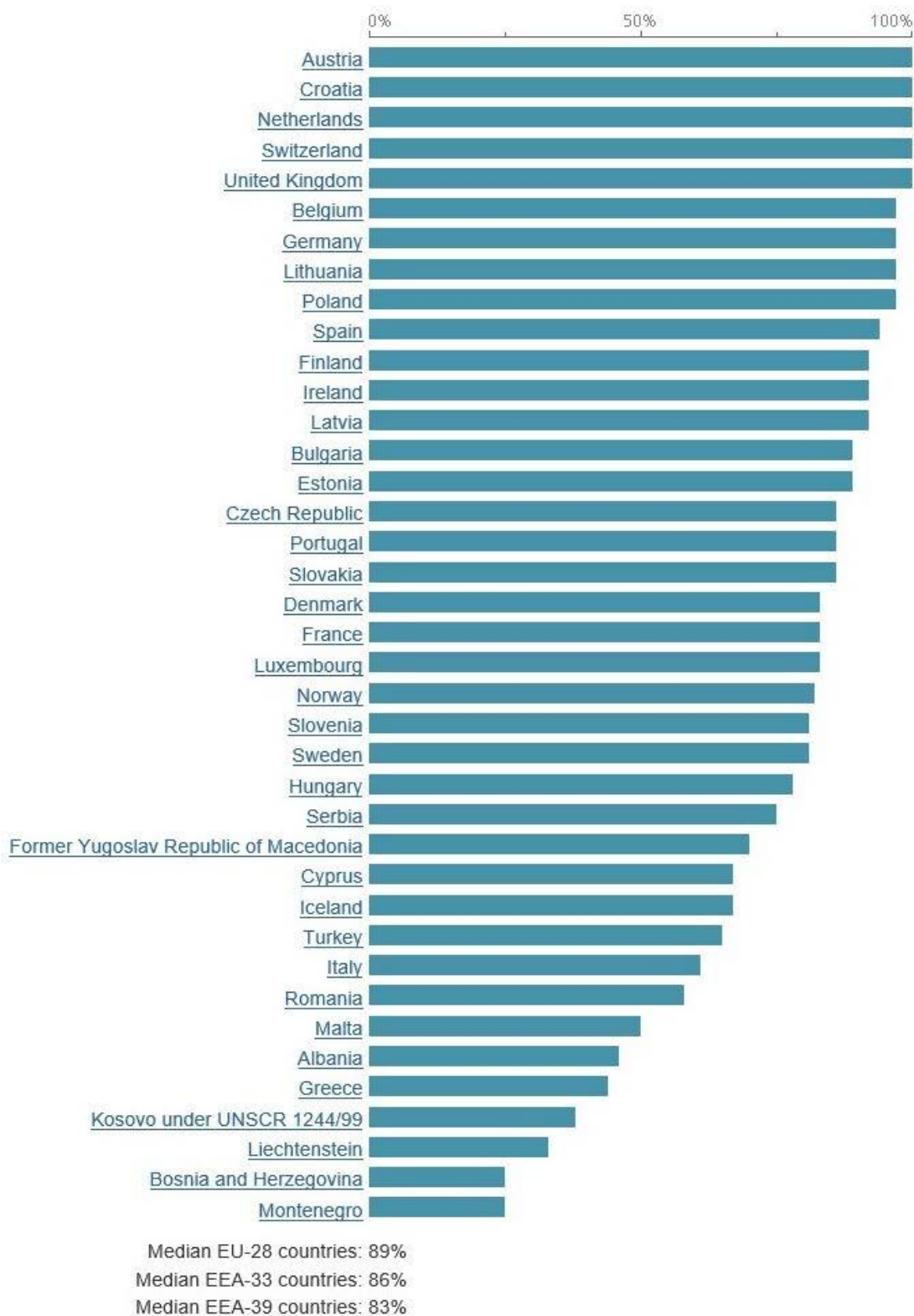
Zakres faktycznej sprawozdawczości oczekiwanej przez EEA w 2017 r. różnił się zatem od planów EEA przedstawianych w 2016 r.

Ocena podstawowych strumieni danych

Podobnie jak w przypadku dawnych priorytetowych strumieni danych (PDF), podstawowe strumienie danych podlegają ocenie. Jak zaznaczono w ubiegłorocznym sprawozdaniu opisując pierwszą ocenę CDF, EEA zmieniła zakres i kryteria oceny względem wcześniejszej oceny PDF. Stąd ocena CDF nie może być porównywana z oceną PDF we wcześniejszych latach, nawet częściowo dla przekazów, które zmieniły status z PDF na CDF. Ponadto dane, które zaliczono do CDF, różnią się częstotliwością raportowania. Wiele danych podlega corocznej sprawozdawczości, ale część raportowana jest rzadziej – co 2, 5 lub 6 lat. W związku z tym opracowywana przez EEA coroczna ocena wywiązywania się krajów ze sprawozdawczości CDF nigdy nie będzie obejmowała dokładnie takiego samego zestawu przekazów i nie będzie porównywalna między latami. Zobrazowano to w załączniku nr 2. Pokazano które i przez jakie jednostki w Polsce raportowane dane będą podlegały ocenie w określonym roku. Zaznaczyć przy tym należy, że zakładany przez EEA przy przyjęciu przez Zarząd listy CDF harmonogram i zakres sprawozdawczości i oceny może się w praktyce różnić w danym roku. Już w tym roku uległ zmianom, czego przykładem jest sprawozdawczość do EEA z zakresu wód, ponownie przez EEA zawieszona.

Podstawowe strumienie danych (CDF) obejmują 18 strumieni, zawierających 23 przekazy danych, i związane są z 30 obowiązkami raportowymi wykazanymi w bazie ROD EEA. W ocenie CDF wykonanej przez EEA w 2018 r. za rok sprawozdawczy 2017, uwzględniono 9 przekazów danych.

W ocenie wywiązywania się krajów pod względem wypełniania sprawozdawczości zaliczanej przez EEA do CDF Polska zajęła szóste miejsce, ex aequo z 3 innymi krajami, osiągając wynik 97% wymaganego raportowania (po 5 krajach, które wywiązały się w 100%). Jest to bardzo wysoki wynik i drugi najlepszy dla Polski w historii dokonywanej przez EEA oceny sprawozdawczości (od 2000 r.), choć, jak zaznaczono powyżej, ocena CDF nie może być bezpośrednio zestawiana z dawną oceną PDF. Najlepszy wynik – 98% – Polska osiągnęła rok wcześniej, tj. w 2016 r., w pierwszej ocenie CDF. Przy nieco innym zakresie ocenianej przez EEA sprawozdawczości niż w obecnej ewaluacji CDF było to wówczas pierwsze miejsce, ex aequo z 2 innymi krajami.

Ranking krajów pod względem wypełnienia realizacji sprawozdawczości zaliczanej przez EEA do CDF za rok 2017.
 Źródło: <http://www.eionet.europa.eu/dataflows/2017>

Za podlegające ocenie w 2017 r. 9 przekazów CDF, Polska otrzymała, w skali od 0 do 4 punktów, uwzględniającej terminowość i zawartość przekazu, odpowiednio:

1. zwalidowane wyniki pomiarów jakości powietrza AQ IPR/E1a:	4
2. bieżące wyniki pomiarów jakości powietrza AQ IPR/E2a:	4
3. dane dot. monitoringu i klasyfikacji wód w kąpieliskach BWD:	4
4. dane o obszarach chronionych CDDA:	4
5. dane o emisjach zanieczyszczeń do powietrza CLRTAP:	4
6. dane dot. zanieczyszczeń w ramach art. 7 E-PRTR:	4
7. inwentaryzacja emisji gazów cieplarnianych GHG/MMR:	4
8. projekcje emisji gazów cieplarnianych GHG/MMR	4
9. dane dotyczące strategicznych map hałasu END Sm:	3

Za 8 z 9 przekazów Polska otrzymała zatem najwyższą możliwą notę. Nota za dane dot. hałasu została obniżona z uwagi na spóźniony przekaz w wymaganym przez EEA formacie, ale nadal pozostaje na wysokim poziomie.

W procesie konsultacji z krajami wyników oceny CDF (w 2018 r.), NFP PL zgłosił EEA uwagi do pierwotnej oceny dla danych dot. hałasu (0 p. – przekaz nieuznany) oraz projekcji emisji GHG (2 p.). Wiązało się to z dłuższą wymianą korespondencji z EEA, a w II przypadku także z KOBiZE, która w dużej mierze odnosiła się do kwestii procesu przekazu danych, formatu oraz kontroli jakości danych w CDR, w tym także pewnych braków w systemie EEA. W wyniku przeprowadzonych ustaleń DM GIOŚ wgrał dane dot. hałasu ponownie, w poprawionym formacie. Ostatecznie dyskusja NFP PL z EEA doprowadziła do podniesienia noty PL dla obu przekazów – dot. hałasu oraz dot. projekcji emisji GHG i tym samym podwyższenia także sumarycznego wyniku w całkowitej ocenie zrealizowanej przez Polską sprawozdawczości CDF.

Dodatkowo latem 2017 r. NFP PL skoordynował wypełnienie z poziomu krajowego kwestionariusza EEA dot. stopnia wdrożenia INSPIRE dla wybranych danych CDF i przekazał odpowiedzi do EEA. Równocześnie w 2017 r. NFP prowadził z EEA intensywną wymianę korespondencji z uwagami ws. odpowiedzialności za poszczególne procesy w państwach i konieczności respektowania ustalonych ról raportujących, EIONET, grup roboczych KE oraz punktów kontaktowych ds. INSPIRE w kraju. Również w 2018 r. NFP, w odpowiedzi na korespondencję EEA, zgłaszał Agencji uwagi ws. organizacji procesu uzyskiwania z krajów wkładów do analiz służących wdrażaniu działań związanych z uproszczeniem sprawozdawczości zgodnie z komunikatem KE i procesem MMR REFIT. W konsultacjach wstępnego projektu prac nad Reportnet 2.0 NFP PL również zgłosił uwagi do organizacji procesu.

3.3. Udział w przygotowywaniu raportów, opracowań i innych produktów EEA

W 2017 r. polski Krajowy Punkt Kontaktowy (NFP) kontynuował współpracę z EEA poprzez opiniowanie projektów działań Agencji, raportów tematycznych i innych opracowań, a także prowadzenie procesów konsultacji na poziomie krajowym i opracowywanie zbiorczych opinii. NFP miał najwięcej uwag do opracowań przekrojowych i projektów działań, aktywność NRC szczególnie przejawiała się w opiniowaniu raportów EEA oraz zapewnieniu na potrzeby tych raportów oraz innych projektów EEA odpowiednich danych (ustaloną sprawozdawczość omówiono w poprzednim podrozdziale). Przekrojowy charakter raportów EEA powoduje, że NFP w miarę potrzeby włącza w konsultacje także jednostki spoza EIONET.

Konsultacje Dokumentu Programowego EEA na l. 2019-2021 z programem pracy na rok 2019 zostały przez EEA przesunięte z jesieni 2017 r. na wiosnę 2018 r. NFP PL przeanalizował i zaopiniował materiał oraz przeprowadził konsultacje w kraju. Opracował obszerne stanowisko i zgodnie z procedurą uwagi wprowadził w systemie informacyjnym EEA Forum. W czerwcu 2017 r. NFP PL zgłosił EEA uwagi do rocznego raportu EEA z działalności.

W lipcu 2017 r. NFP PL przedstawił EEA pisemne uwagi i pytania do zaprezentowanej przez EEA w materiałach po spotkaniu NFP koncepcji raportu SOER 2020. Strona polska zabierała głos ws. SOER, podobnie jak w przypadku innych produktów EEA, także na spotkaniach, co wykazano w następnym rozdziale.

W 2017 r. NFP PL zorganizował proces konsultacji 19 raportów tematycznych EEA. W części ww. procesów sam był także stroną opiniującą, zapewniając wkład do całościowego stanowiska opracowywanego przez NFP. Do 11 raportów NFP opracował i przekazał EEA zbiorcze uwagi. Względem 5 raportów odpowiedzi w formie bezpośredniej do Agencji NFP powierzył odpowiednim jednostkom zewnętrznym. W takim przypadku, zgodnie z obowiązującymi zasadami, uwagi powinny zostać przesłane do wiadomości NFP. Według danych NFP do 3 z 5 ww. raportów zgłoszono uwagi. W sumie strona polska zgłosiła uwagi do 14 raportów tematycznych. W I połowie 2018 r. NFP zorganizował proces konsultacji 9 raportów tematycznych (8 EEA i jedna analiza ETC), do 6 z nich strona polska zgłosiła uwagi, w tym do 5 stanowisko krajowe opracował i przekazał NFP.

W 2017 r. najobszerniejsze uwagi względem raportów tematycznych strona polska zgłosiła do: raportu dot. aspektu produkcji w gospodarce o obiegu zamkniętym (uwagi GIOŚ-NFP, DE ME, DGO MŚ) oraz do raportu dot. żywności (uwagi Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej, MRiRW, DGO MŚ, GIOŚ-NFP). W procesie konsultacji obszernością wyróżnił się wkład IERiGŻ - PIB, zawierający szereg informacji do wykorzystania w kolejnych raportach EEA. NFP zwrócił EEA uwagę na potencjał związany z zapleczem naukowym na poziomie krajowym. W I p. 2018 r. najobszerniejsze uwagi strona polska zgłosiła do opracowania ETC dotyczącego wpływu podatków i zachęt rynkowych na park samochodowy i powiązanego krótkiego tekstu informacyjnego EEA (uwagi MI, MF, ME, GIOŚ-NFP) oraz do raportu EEA dot. gospodarki o obiegu zamkniętym i bioekonomii (uwagi GIOŚ-NFP, MŚ, MRiRW).

W III kwartale 2017 r. NFP PL przeprowadził dwuetapowe szerokie konsultacje raportu wskaźnikowego EEA, oceniającego możliwości osiągnięcia do 2020 r. 29 celów służących realizacji wizji nakreślonej w 7. unijnym programie działań w zakresie środowiska. Równocześnie przeanalizował i zaopiniował materiał. Do systemu EEA wprowadził obszerne, wynikowe stanowisko strony polskiej, podzielone według struktury raportu do konsultacji.

W 2017 r. konsultowana było także jedna krótka informacja zastępująca wcześniejszy coroczny raport, do której uwagi zgłosiło IOŚ-PIB/KOBIZE. W I p. 2018 r. konsultacjom podlegały 2 tego typu opracowania, do 1 z nich, jak wspomniano powyżej strona polska zgłosiła uwagi (NFP opracował i przekazał skoordynowane stanowisko).

Ponadto w I połowie 2017 r. NFP PL rozpoczął proces przygotowania kolejnej edycji katalogu EEA dot. gospodarowania zasobami, we współpracy m.in. z NRC REEE w MŚ i MR. W I etapie konsultowano zakres raportu, do którego propozycje zgłosiły MŚ, MR, ME i GIOŚ (NFP). Następnie NFP rozpoczął zbieranie wkładów od odpowiednich jednostek według przygotowanego przez EEA obszernego kwestionariusza. Wstępną roboczą wersję profilu dla Polski NFP przekazał do EEA w lipcu i dalej kontynuował prace, w których uwzględnił także otrzymane wstępne komentarze EEA. Pierwszą wersję profilu, opracowaną

przez NFP w oparciu o otrzymane wkłady i wkład własny, przekazał do EEA w październiku 2017 r. Przekazane przez kraje opracowania podlegały następnie analizie w EEA. W kwietniu 2018 r. Agencja przesłała uwagi z dodatkowymi pytaniami. NFP ponownie zwracał się do odpowiednich jednostek. Ostateczna wersja profilu, opracowana przez NFP w oparciu o wkłady ekspertów z MŚ, MPiT, MiR, ME, MRiRW, GUS, PIG-PIB, NFOŚiGW oraz wkład własny, została przez NFP przekazana do EEA w I połowie czerwca 2018 r.

W I połowie 2018 r. EEA zwracała się także z zaproszeniem do przesyłania przykładów specyficznych rozwiązań krajowych do wykorzystania w opracowywanych 2 raportach. NFP zorganizował proces, który wykazał brak takich danych / działań w kraju.

W 2017 r. NFP PL zorganizował proces wypełniania 3 kwestionariuszy tematycznych. W przypadku kwestionariusza JRC dot. terenów zdegradowanych NFP skoordynował proces i przekazał odpowiedzi, łącząc wkłady MŚ, GDOŚ i GUGiK. Pozostałe 2 dotyczyły adaptacji do zmian klimatu i zostały powierzone DZR MŚ, który wypełnił jeden z nich, a informacje objęte drugim zapewnił w uzgodnieniu z EEA w innej formie w odrębnym terminie. Dodatkowo NFP uczestniczył w promocji ankiety EEA dla użytkowników usługi z tego zakresu / dostawców danych.

Ponadto w 2017 i 2018 r. strona polska brała udział w standardowym procesie kształtowania wskaźników EEA. Stosowne informacje NFP przekazywał do właściwych instytucji. Najczęściej zaktualizowane opisy podlegały konsultacjom na stronie EEA, gdzie uprawnieni eksperci mogli wprowadzać uwagi bezpośrednio w systemie. W części przypadków NFP zbierał wkłady celem opracowania zbiorczego stanowisko i wprowadzenia do systemu, w części o zgłoszenie uwag w systemie prosił odpowiednie instytucje.

Należy odnotować, że w przypadku konsultacji raportów EEA czy zbierania informacji na potrzeby projektów EEA, NFP najczęściej otrzymuje odpowiedzi w języku polskim. Stąd przygotowanie zbiorczego stanowiska, które przekazywane jest do Agencji zawsze w języku angielskim, wymaga dodatkowego nakładu pracy NFP.

We wrześniu 2017 r. NFP PL wypełnił ankietę o produktach EEA.

Jesienią 2017 r. NRC SoE w GIOŚ wykonało weryfikację tłumaczenia raportu Sygnały EEA 2017. W 2017 i I połowie 2018 r. NFP lub NRC SoE wykonał weryfikację tłumaczenia w sumie kilku materiałów EEA na stronę internetową Agencji.

Podobnie jak w latach poprzednich, egzemplarze wszystkich otrzymanych z Agencji raportów dostępne są w DM GIOŚ. Ponadto na stronie internetowej GIOŚ przedstawiane są sygnałne informacje o wybranych opracowaniach Agencji. Wydawnictwa EEA były wysyłane do odpowiednich instytucji oraz rozprowadzane podczas spotkań organizowanych przez GIOŚ.

GIOŚ prowadzi rozpowszechnianie wyników projektu Corine Land Cover poprzez NRC ds. pokrycia terenu w DM. Dla wielu krajów, w tym Polski, CLC to jedyna, systematycznie aktualizowana, baza danych o pokryciu terenu / użytkowaniu ziemi, pokrywająca obszar całego kraju, wykonana według jednolitych zasad. Projektom CLC dedykowany jest serwis internetowy GIOŚ <http://clc.gios.gov.pl>, poświęcony wszystkim dotychczas realizowanym edycjom: 1990, 2000, 2006 i 2012. Zapewnia on dostęp do usług przeglądania (WMS) i wyszukiwania (katalog metadanych) oraz daje możliwość pobrania wyników projektów CLC (od CLC 2000). Instytut Geodezji i Kartografii (NRC ds. pokrycia terenu) prowadzi rozpowszechnianie krajowych warstw wysokorozdzielczych: stopień nieprzepuszczalności terenu, tereny zadrzewione (zawartość koron drzew oraz typy lasów), zbiorniki wodne oraz tereny podmokłe.

W związku z uruchomieniem przez EEA prac przygotowawczych do opracowania kolejnej edycji produktów w ramach monitoringu powierzchni lądowej w programie Copernicus, obejmującym CLC, NFP PL prowadził na poziomie krajowym rozmowy z innymi zaproszonymi przez EEA instytucjami nt. możliwości udziału strony polskiej. W czerwcu 2017 r. została podpisana umowa ramowa między IGIK a EEA na wykonanie prac związanych z pokryciem terenu w perspektywie 2017-2020, a w sierpniu 2017 r. na realizację projektu obejmującego opracowanie bazy pokrycia terenu CLC2018, weryfikację komponentów lokalnych oraz uszczegółowienie komponentu Urban Atlas, weryfikację 6 warstw wysokorozdzielczych oraz kwestie dotyczące upowszechniania danych uwzględniającego rolę GIOŚ. Realizacja projektu rozpoczęła się od prac przygotowawczych do opracowania CLC2018 oraz przygotowania danych referencyjnych niezbędnych do wykonania weryfikacji komponentów lokalnych i warstw wysokorozdzielczych. NRC LC w GIOŚ i IGIK zgłaszały EEA uwagi odnośnie koncepcji CLC+, włączając w proces konsultacji właściwych użytkowników (patrz także następny rozdział). W listopadzie 2017 r. IGIK otrzymał i zweryfikował listę wybranych scen z satelitów Sentinel-2 i Landsat 8, a w grudniu komplet zdjęć satelitarnych i rozpoczął interpretację zmian pokrycia terenu. W marcu 2018 r. IGIK przekazał EEA pierwszą część wykonanych prac (skorygowana CLC 2012 i CLC-change 2012-2018) w celu pierwszej zewnętrznej kontroli jakości (około 1% powierzchni kraju). W raporcie z kontroli EEA pozytywnie oceniła wykonaną pracę. W drugiej połowie maja 2018 r. około 65% kraju zostało zinterpretowane, następnie wybrane arkusze zostały przesłane do EEA w celu drugiej zewnętrznej kontroli jakości. Termin zakończenia i przekazania do EEA baz pokrycia terenu CLC2018 planowany jest na 31 sierpnia 2018 r. Równoległe z pracami nad bazą pokrycia terenu prowadzone były prace nad weryfikacją lokalnych komponentów. Weryfikacji poddano następujące komponenty: Urban Atlas 2012 wraz z liniowymi ciągami drzew, Riparian zones (szczegółowe formy pokrycie terenu wraz z zielonymi elementami liniowymi) oraz NATURA2000. W końcu kwietnia 2018 r. przekazano EEA raporty zawierające wyniki weryfikacji poszczególnych komponentów lokalnych. W maju 2018 r. IGIK przygotował i przekazał EEA pierwszy raport cząstkowy zawierający opis postępów prac w CLC2018 oraz w weryfikacji lokalnych komponentów.

3.4. Uczestnictwo w spotkaniach Zarządu i EIONET, inne wydarzenia

Przedstawiciele krajowi uczestniczyli:

- w spotkaniach Zarządu EEA,
- w spotkaniach Krajowych Punktów Kontaktowych – NFP,
- w spotkaniach tematycznych grup ekspertów (większość NRC – średnio raz w roku).

Udział w spotkaniach Zarządu i EIONET podlega refinansowaniu przez EEA zgodnie z przyjętymi przez nią zasadami, przy czym dla spotkań EIONET warunkiem koniecznym jego uzyskania jest zgłoszenie dokonane przez NFP.

Zgodnie z praktyką w 2017 r. odbyły się trzy spotkania Zarządu oraz trzy spotkania Krajowych Punktów Kontaktowych. Dodatkowo EEA zorganizowała dwa webinaria dla NFP jako uzupełnienie przepływu informacji między spotkaniami wyjazdowymi. Do czerwca 2018 r. odbyły się 2 spotkania Zarządu, 2 spotkania NFP oraz 2 webinaria dla NFP. Z-ca przedstawiciela Polski w Zarządzie uczestniczył, wspólnie z NFP, w grudniowym spotkaniu Zarządu łączonym z warsztatami KE oraz wspólnie z nowomianowanym członkiem w posiedzeniu Zarządu w czerwcu 2018 r. NFP PL, zgodnie z obowiązkami, uczestniczył we wszystkich spotkaniach NFP. Ponadto w 2017 r. brał udział w czerwcowym spotkaniu

Zarządu, w zastępstwie z-cy przedstawiciela PL, oraz w seminarium EEA i Komitetu Naukowego EEA nt. Big Data.

Oprócz bieżących spraw związanych z funkcjonowaniem Agencji, do najważniejszych kwestii poruszanych w 2017 r. na spotkaniach zaliczyć należy:

- realizację planu pracy EEA na 2017 r.;
- procesy zatwierdzania budżetu za miniony okres;
- opracowanie planów pracy na 2018 r. i 2019 r., ujętych w trzyletnich Dokumentach Programowych;
- planowanie budżetu na 2018 r., kwestie audytu, problem cięć kadrowych w EEA;
- proces ewaluacji EEA i EIONET;
- organizacja współpracy i obieg informacji między EEA a NFP;
- przyszłość NRC w świetle wydłużenia wieloletniego programu pracy EEA – „lekka rewizja NRC”;
- przegląd Europejskich Centrów Tematycznych w świetle konieczności zawarcia nowych kontraktów;
- SOER 2020 - koncepcja raportu, organizacji pracy nad nim, postęp prac, promocja;
- raporty tematyczne EEA;
- działania KE w zakresie uproszczenia sprawozdawczości dot. środowiska oraz w zakresie unii energetycznej;
- zakres i sposób raportowania danych do Agencji oraz planowane zmiany w Reportnet;
- ocena podstawowych strumieni danych;
- narzędzia ICT dla realizacji zadań EIONET;
- procesy przemian na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Ponadto spotkanie NFP na przełomie maja i czerwca 2017 r. objęło warsztaty COWI stanowiące element procesu ewaluacji EEA i EIONET, w czasie których poruszono szereg aspektów współpracy w ramach EIONET, organizacji, narzędzi, wyzwań, relacji z innymi procesami i strukturami współpracy z KE oraz innymi organizacjami.

Grudniowe posiedzenie Zarządu było poprzedzone warsztatami KE nt. ewaluacji, dla członków Zarządu i wybranych NFP, w tym NFP PL.

Strona polska opiniowała dokumenty będące przedmiotem obrad Zarządu i NFP, wykazywała ustaleń ze spotkań, a podczas obrad na bieżąco reagowała i prezentowała stanowisko. Na forum Zarządu przedstawiciel GIOŚ brał udział w zatwierdzaniu określonych działań EEA i dokumentów. Spotkania Krajowych Punktów Kontaktowych umożliwiają zapoznanie się z pracami EEA, przedyskutowanie i wyjaśnienie działań EEA/EIONET z EEA oraz z innymi NFP, wymianę doświadczeń oraz przedstawienie uwag strony polskiej w istotnych kwestiach dotyczących współpracy z EEA. NFP PL podczas spotkań w 2017 r. m.in. zgłaszał propozycje do programu obrad, zwracał uwagę na wagę sesji dot. spraw EIONET, wskazywał na znaczenie konieczności wyjaśnienia skutków przedłużenia MAWP i zwracał uwagę na konieczne zmiany w dokumencie, uzyskiwał dodatkowe wyjaśnienia względem oczekiwanego zaangażowania EIONET w określone zadania, komentował i proponował rozwiązania w zakresie organizacji konsultacji raportów EEA, wskazywał na potrzebę zapewnienia przez EEA aktualnej listy spotkań NRC i harmonogramu konsultacji opracowań, wskazywał na potrzebę zapewnienia przez EEA aktualnej i archiwalnych list NFP oraz przywrócenia listy kontaktów do pracowników EEA, komentował organizację procesu ewaluacji EEA i proponował rozwiązania w aspekcie formuły zbierania opinii krajów, uzgadniał kwestie dot. kont organizacji i osób w systemie EIONET, zwracał uwagę na problematykę dostosowania CLC do wymogów INSPIRE, uzyskał dodatkowe wyjaśnienia odnośnie wybranych produktów EEA, komentował zawartość strony internetowej EEA i zgłaszał propozycje usprawnień, dyskutował o procesie informowania o ocenie CDF,

opiniował propozycje dot. powoływania grup roboczych NFP, komentował i proponował rozwiązania w zakresie obiegu informacji, w tym korespondencji, ustalania składu Troiki, wymieniał uwagi nt. bieżących spraw w realizacji programu EEA oraz aktualnej sytuacji i zmian w Agencji, a także rewizji NRC. W czasie czerwcowych i grudniowych warsztatów, zorganizowanych w ramach procesu ewaluacji EEA, NFP PL odpowiadał na pytania ewaluatorów oraz dzielił się swoim doświadczeniem i propozycjami usprawnień współpracy w ramach EIONET. Na początku 2018 r. NFP PL wypełnił kwestionariusz EEA oceniający spotkania NFP w 2017 r.

Jako członek grupy NFP ICT UG polski NFP uczestniczył we wszystkich spotkaniach grupy, podnosząc m.in. kwestie: zarządzania kontami w portalu EIONET, roli EIONET vs. roli raportujących dane oraz mandatu NFP; projektu EEA dot. nowego portalu EIONET oraz przebudowy Reportnet, m.in. proponując rozwiązania odnośnie pozyskania opinii nt. pożądaných zmian, oraz zwracając uwagę na konieczność identyfikacji użytkowników (potrzeby raportujących vs korzystających).

W I połowie 2018 r. EEA zorganizowała warsztaty, tzw. szkołę zimową, nt. zintegrowanych ocen stanu środowiska, dla wybranych pracowników EEA oraz ekspertów krajów EIONET wybranych po procesie kwalifikacji. NFP PL został wybrany i wziął udział w spotkaniach w lutym i czerwcu.

Działania Agencji dotyczące poszczególnych zakresów tematycznych były przedmiotem dyskusji z odpowiednimi NRC w czasie warsztatów dla ekspertów EIONET. NFP zapewnił udział ekspertów z Polski w zdecydowanej większości zorganizowanych przez EEA w 2017 r. spotkań dla NRC – 12 na 14 wyjazdowych spotkań dla w sumie 16 NRC. Ogółem reprezentacja Polski na warsztatach NRC wyniosła 17 osób. NFP PL w ramach bieżącej pracy zgłosił EEA uwagi odnośnie systemu rejestracji na spotkania NRC.

Spotkania NRC były cennym źródłem informacji, wymiany doświadczeń, a także pozwoliły wpływać na kształt działań EEA. Umożliwiły przedstawienie działań krajowych. Na spotkaniu NRC ds. energii i środowiska reprezentant ME przedstawił stanowisko Polski odnośnie obowiązkowej sprawozdawczości oraz podejścia KE do udziału krajów w realizacji celów klimatyczno-energetycznych UE oraz poinformował o uwarunkowaniach polskiego sektora energii i działaniach Polski, w tym w zakresie opracowania krajowego planu dot. energii i klimatu; na spotkaniu NRC ds. zagadnień związanych z klimatem przedstawiciel DZR MŚ zgłosił propozycje odnośnie zawartości stron Climate-adapt, na spotkaniu NRC ds. pokrycia terenu przedstawiciele IGIK i DM GIOŚ dyskutowali o założeniach CLC+, m.in. podnosząc kwestie wyzwań metodologicznych, na spotkaniu NRC ds. systemów informacji o środowisku przedstawiciel DZŚ MŚ zwrócił uwagę na obszerność profilu NRC i poprosił o doprecyzowanie roli, zwracając uwagę na konieczność ustalenia mandatu NRC przez EEA z NFP i Zarządem, na spotkaniu NRC SoE przedstawiciel DM GIOŚ udzielił informacji nt. krajowych raportów o stanie środowiska, na spotkaniu NRC ds. komunikacji pracownik DM GIOŚ - w tym przypadku NFP PL - podzielił się doświadczeniem z inauguracji ostatniego raportu SOER oraz zgłosił uwagi i propozycje odnośnie form promocji SOER 2020. Te i pozostałe spotkania NRC, dot. wód słodkich, wód morskich, jakości powietrza, hałasu, emisji przemysłowych oraz emisji zanieczyszczeń do powietrza, umożliwiły bezpośrednie zadawanie EEA pytań, pozyskanie cennej wiedzy o polityce UE, działaniach, planach i produktach EEA oraz innych państw i uzyskanie wyjaśnień odnośnie zadań do realizacji przez kraje. Wspólne spotkanie ekspertów EIONET ds. zanieczyszczeń do powietrza i grupy zadaniowej UNECE ds. inwentaryzacji i projekcji emisji odbyło się w Krakowie.

Strona polska uczestniczyła w 1 z 2 zorganizowanych przez EEA w 2017 r. spotkań eksperckich: były to warsztaty z oprogramowania do inwentaryzacji emisji z udziałem

pracownika KOBiZE/IOŚ-PIB. Ponadto pracownik DM GIOŚ (NRC ds. jakości powietrza) uczestniczył w prowadzonym przez EEA spotkaniu grupy roboczej ds. e-raportowania danych o jakości powietrza (tzw. grupa IPR).

Ponadto GIOŚ uczestniczył w obu spotkaniach nieformalnej sieci szefów krajowych agencji ochrony środowiska EPA Network.

Przedstawiciele Polski uczestniczyli także w wybranych tematycznych webinarium EEA, które od 2015 r. zaczęły stanowić regularne uzupełnienie dotychczasowych form współpracy.

Podsumowanie udziału strony polskiej i wnioski

- W omawianym okresie strona polska wykonała zadania wynikające z Planu Pracy EEA, działając na poziomie Zarządu EEA, Krajowego Punktu Kontaktowego oraz krajowych centrów referencyjnych w ramach struktury EIONET.
- W zakresie zadań organizacyjno-zarządczych należy podkreślić dalsze istotne zaangażowanie Krajowego Punktu Kontaktowego w prace nad kształtem współpracy z EEA, w tym w zakresie priorytetów prac, jak i narzędzi wspomagających koordynację i realizację zadań. Związane to było m.in. z prowadzonym przez KE procesem ewaluacji EEA i powiązaną dyskusją o przyszłości EIONET, a także z dodatkowym zaangażowaniem polskiego NFP w działania grupy roboczej ICT UG.
- Kompetencje Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie egzekwowania wymagań ochrony środowiska oraz badania i oceny jego stanu stanowią właściwą bazę dla koordynacji współpracy z EEA na poziomie krajowym. Zgodnie z celami KE, która akcentuje potrzebę wzmocnienia wdrożenia regulacji UE oraz powierza Agencji obsługę coraz szerszego zakresu raportowania, a także z zapisami Strategii Europa 2020 i siódmego wspólnotowego programu działań na rzecz środowiska „Dobra jakość życia z uwzględnieniem ograniczeń naszej planety”(7.EAP) coraz większą rolę w działaniach Agencji odgrywa monitorowanie skuteczności implementacji prawodawstwa UE w kierunku jego poprawy. Dodatkowymi procesami, które angażują także EEA, są realizowane przez KE procesy przeglądu monitoringu i sprawozdawczości (REFIT) oraz implementacji prawodawstwa (EIR).
- W zakresie zadań sprawozdawczych EIONET PL kontynuował przekazywanie danych. W większości przypadków były to informacje już wytwarzane dla potrzeb zarządzania środowiskiem w kraju lub dla potrzeb sprawozdawczości międzynarodowej, w tym Wspólnotowej. Nowy zestaw tzw. podstawowych strumieni danych – core data flows – obejmuje głównie sprawozdawczość leżącą poza zadaniami wynikającymi z członkostwa w EIONET, a równocześnie zasady i wyniki oceny wymagają monitorowania ze strony polskiej i w razie potrzeby odpowiednich reakcji. Interwencja polskiego NFP względem wyników najnowszej oceny poskutkowała dokonaniem przez EEA korekty, przynosząc istotne podniesienie oceny dla Polski i awans w rankingu krajów. Polska zajęła wysokie miejsce dzięki terminowości i kompletności zdecydowanej większości przekazów realizowanych przez poszczególne jednostki. Nie jest to nadal pierwsze miejsce, lecz wynik pozostaje wysoki, a inny zakres oceny CDF nie pozwala na bezpośrednie porównania z rokiem poprzedzającym. Mając na względzie, że oceny CDF nie będą także porównywalne między nadchodzącymi latami, należy pamiętać że utrzymanie wysokiego wyniku dla

ocenionych w 2017 r. przekazów nie jest gwarancją wysokiej noty i miejsca w następnych latach. Należy dążyć do utrzymania wysokiej oceny dla Polski, niezależnie od zmian zakresu w poszczególnych latach.

- Komisja Europejska powierza EEA obsługę coraz szerszego zakresu obowiązkowej sprawozdawczości, co istotnie obciąża zasoby Agencji, a także skutkuje trudnościami w EEA w zakresie właściwej identyfikacji w krajach adresatów nowych wymogów. Wydaje się, że techniczna obsługa sprawozdawczości mogłaby być powierzona przez KE dowolnej instytucji, natomiast nikt nie jest w stanie zapewnić wiedzy, jaką dostarcza EEA. Ponadto obsługa sprawozdawczości wymaga znacznych nakładów, co nie powinno odbywać się kosztem innych aspektów działalności EEA związanych m.in. z ocenami stanu środowiska. Do realizacji sprawozdawczości KE w coraz większym stopniu wykorzystuje Centralne Repozytorium Danych EEA w portalu EIONET, gdzie konta do obowiązkowej sprawozdawczości do KE w systemie EIONET przydzielane są niezależnie od kont członków sieci EIONET. Fakt wykorzystywania tej samej platformy może być dla wielu mylący, stąd należy pamiętać, że sieć EIONET w krajach może częściowo nachodzić na sieć nominowanych raportujących, ale nie jest z nią tożsama.
- Zmiany w zakresie i formacie sprawozdawczości wiążą się ze wzrostem nakładu pracy wymaganego ze strony krajów. Przykładowo w zakresie danych o jakości powietrza GIOŚ z sukcesem wdrożył e-raportowanie w pełnym obecnie obowiązującym zakresie, lecz jest to praca ciągła związana z dalszym rozwojem tej sprawozdawczości przez KE i EEA. W zrewidowanym systemie raportowania danych o wodach śródlądowych EEA zaimplementowała szereg testów zwiększających wymagania względem krajów. Ponadto rozdzielanie danych pomiarowych od informacji przestrzennej i jednoczesna konieczność zbiorczego traktowania danych przestrzennych monitoringu jakości wód powierzchniowych i podziemnych, ilości wód oraz emisji stwarzały problemy natury organizacyjnej. Kraje, zmuszone do dostosowania się do nowych wymogów, zostały w krótkim czasie zaskoczone ponownym zawieszeniem przez EEA ww. sprawozdawczości. Decyzję uzasadniono koniecznością kolejnej rewizji. Automatyczne testy jakości wprowadzane są dla coraz większej liczby przekazów, powodując istotne obciążenie raportujących. Dodatkowym problemem są trudności techniczne po stronie EEA związane z niewydajnością jej systemu. Planowana przez EEA modernizacja Reportnetu powinna usprawnić proces sprawozdawczości. Jednakże może też, zwłaszcza w świetle ambicji KE przedstawionych w wynikach przeglądu REFIT, oznaczać kolejne wymagania względem krajów. Reportnet 3.0 w zaproponowanej formie oznaczałby całkowitą zmianę podejścia do sprawozdawczości, gdzie m.in. obowiązywałaby pełna automatyzacja, a dane byłyby pobierane z krajów, a nie przez nie ładowane. To wymaga odpowiednich nakładów w państwach, lecz wcześniej określenia przez KE i EEA jasnych oczekiwań i zapewnienia konkretnych wytycznych oraz trzymania się stałej wizji zmian, przeciwnie do przykładu w rewizji sprawozdawczości wód śródlądowych. Ponadto istotnym procesem pozostaje dostosowanie określonych zbiorów danych do wymagań dyrektywy INSPIRE. Należy dążyć do wzmocnienia modernizacji systemów informacyjnych i informatycznych w celu usprawnienia wymiany danych w kraju i na poziomie międzynarodowym.
- W 2017 r. EIONET PL uczestniczył w opiniowaniu inicjatyw i opracowań Agencji oraz przekazywał określone informacje i wkłady na potrzeby projektów EEA. Istotnym elementem współpracy był udział w konsultacjach raportów tematycznych EEA. Zauważyć także należy, że Agencja, w kontekście Strategii Europa 2020

i siódmego wspólnotowego programu na rzecz środowiska, a także programu Copernicus, podejmuje nowe przekrojowe tematy. Realizacja związanych z tym zadań na poziomie krajowym wymaga zaangażowania szeregu ekspertów i instytucji, również spoza EIONET, i opracowania wynikowej, spójnej informacji lub stanowiska. Do najważniejszych zrealizowanych przez kraje projektów przekrojowych należy zaliczyć opracowanie profilu gospodarowania zasobami materiałowymi, po stronie polskiej koordynowane przez NFP.

- Największym produktem realizowanym w omawianym okresie przez wybrane NRC tematyczne jest kolejna edycja bazy Corine Land Cover. EEA planuje zmiany w metodologii CLC, stąd jest to prawdopodobnie ostatnia edycja w tym kształcie.
- EEA rozpoczęła już prace nad kolejnym wieloletnim raportem EEA o stanie środowiska Europy i prognozach jego zmian – SOER 2020. W 2017 r. z krajami konsultowane były dosyć ogólne założenia, w czym strona polska odpowiednio wzięła udział. Aktualnie prace przy SOER 2020 stają się szczególnie istotnym działaniem, wymagającym przede wszystkim zaangażowania NFP i NRC SoE w GIOŚ. Raport nie będzie zawierał dedykowanej części krajowej, ale w rozdziałach tematycznych przewiduje się zawarcie informacji i zestawień dotyczących poszczególnych państw. Sama koncepcja raportów SOER ulega zmianom zgodnie z obserwowaną na przestrzeni czasu ewolucją podejścia do zintegrowanej oceny stanu środowiska, co staje się także wyzwaniem dla państw, również w aspekcie tworzenia krajowych raportów. Ponadto od krajów oczekiwany jest udział w rozpowszechnianiu SOER 2020, a kwestie pakietu produktów, w tym w poszczególnych językach, oraz wydarzeń będą ustalane. Nowością będzie opublikowanie elementów raportu – zintegrowanej oceny oraz syntezy – w odstępach czasu, co może być dodatkowym wyzwaniem, zwłaszcza dla NRC COM i NFP.
- Strona polska zapewniła udział przedstawicieli w prawie wszystkich spotkaniach EIONET. Dały one możliwość lepszego rozpoznania prowadzonych na poziomie unijnym działań na rzecz monitorowania i poprawy stanu środowiska, w powiązaniu z politykami sektorowymi, a równocześnie zaprezentowania doświadczeń krajowych na forum międzynarodowym. Pozwoliły także na zapoznanie się ze stawianymi przed krajami członkowskimi wymogami odnośnie zapewnienia odpowiednich systemów informacyjnych w ramach koncepcji wspólnego, europejskiego systemu informacji o środowisku SEIS (COM/2008/0046) i realizacji 7.EAP. Stworzyły także możliwość współdecydowania o podejmowanych przez Agencję działaniach, angażujących sieć EIONET. Istotnym narzędziem współpracy były także webinaria.
- Do obszarów wymagających wzmocnienia na poziomie krajowym w dalszym ciągu zaliczyć należy wykorzystanie opracowań i usług EEA dla potrzeb realizacji bieżących zadań w poszczególnych komórkach resortu i innych instytucjach. W tym celu wskazana jest m.in. większa aktywność krajowych centrów referencyjnych na rzecz promocji działań EIONET.
- Temat przyszłości EEA i sieci EIONET zaczął być silnie akcentowany od II połowy 2016 r., co związane jest z przeglądem REFIT oraz rozpoczętą w 2017 r. ewaluacją EEA. Nie wyklucza się w przyszłości zmian w rozporządzeniu o EEA i EIONET. Zarząd, Krajowe Punkty Kontaktowe i Krajowe Centra Referencyjne były proszone o wkłady do procesu ewaluacji, ale głównie odbywa się on poza udziałem krajów, a wyniki są przez KE odwlekane w czasie. Zbliżające się 25-lecie EEA i EIONET będzie okazją do podkreślania sukcesów, ale i kolejnych refleksji. Agencja silnie podkreśla rolę sieci EIONET, wiążąc z nią także oczekiwania odnośnie

monitorowania postępów w realizacji celów 7.EAP. Równocześnie KE powierza EEA obsługę coraz szerszego zakresu sprawozdawczości, a w planach jest istotna modernizacja systemu Reportnet. Ponadto EEA zmuszana jest do oszczędności w zadaniach podstawowych, równocześnie otrzymując wysoki niezależny budżet na Copernicus. W związku z przedłużeniem przez EEA Wieloletniego Programu Pracy, w 2018 r. realizowano tzw. „lekki” przegląd struktury NRC, ale dla nowej perspektywy, od 2021 r., EEA zapowiada dokonanie głębszych zmian. Rozszerzanie roli EEA, w tym także realizacja przez nią działań na rzecz zapewnienia właściwej „bazy wiedzy” w ramach inicjatywy EKC, generuje nowe zadania dla EIONET, wymagające zapewnienia odpowiednich zasobów. Formułowanie przez EEA coraz bardziej przekrojowych zadań powoduje na poziomie kraju wzrost wysiłku na rzecz koordynacji, ponadto Agencja kieruje do NFP coraz większą liczbę zadań, w tym również czynności dotychczas realizowane przez EEA. Dodatkową trudnością są utrzymujące się braki kadrowe na niektórych stanowiskach pracy, do których przypisano rolę NRC. W tej sytuacji coraz pilniejszą potrzebą staje się wzmocnienie Krajowego Punktu Kontaktowego. Równocześnie, mając na uwadze rozwój sieci EIONET, należy zwracać uwagę na wielość dostępnych źródeł danych, podziały kompetencyjne na poziomach UE i krajowych oraz funkcjonujące struktury wymiany informacji, których EEA nie powinna ani dublować ani pomijać. Wszelkie nowe zadania dla sieci EIONET powinny znaleźć formalne umocowanie w zapisach mandatu, zanim zostaną jej powierzone.

ZALĄCZNIK 1 Krajowa struktura EIONET

35 ekspertów wg stanu na koniec 2017 r.

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	DM
	DI
Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska	DZP
Główny Urząd Geodezji i Kartografii	DGI
Instytut Geodezji i Kartografii	
Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej - PIB	OG
	OM
Instytut Ochrony Środowiska - PIB	KOBIZE
Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - PIB	
Ministerstwo Energii	DE
	DEO
Ministerstwo Infrastruktury	DST
Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju	DPP
Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii	DI
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	DPB
Ministerstwo Środowiska	DEK
	DGO
	DOP
	DOPIK
	DZRIWM
	DZŚ
Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny	
Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie - KZGW	DZŚW

Krajowy Punkt Kontaktowy - NFP

Krajowe Centra Referencyjne – NRC:

- Agriculture & Environment
- Air Quality
- Biodiversity and Ecosystem Indicators and Assessment
- Biodiversity Data and Information
- Climate Change Impacts, Vulnerability and Adaptation
- Communication
- Environmental Information Systems
- Environment & Energy
- Environment & Health
- Environment & Transport
- Forward Looking Information and Scenarios
- Industrial Pollution
- Land Cover
- Land Use and Spatial Planning
- Marine, Coastal and Maritime
- Mitigation of Air Pollution and Climate Change
- Noise
- Resource-efficient Economy & Environment
- State of Environment
- Soil
- Waste
- Water Emission
- Water Quality and Ecological Status
- Water Quantity

ZAŁĄCZNIK 2 Podstawowe strumienie danych – Core Data Flows (CDFs)

Lp. CDF	Tematyka	Zobowiązanie	Przekaz danych	Częstotliwość	Jednostka przekazująca do EEA	Podlega ocenie przez EEA w roku						
						2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Powietrze	Decyzja 2011/850/UE dla dyrektywy o jakości powietrza	AQD IPR: Information on primary validated assessment data – measurements (E1a)	co roku	GIOŚ (DM)							
2			AQD IPR: Primary up-to-date assessment data (E2a)	co roku	GIOŚ (DM)							
3		Konwencja ws transgranicznego przemieszczania zanieczyszczeń na dalekie odległości	CLRTAP: National emission inventories	co roku	IOŚ-PIB/KOBIZE							
4		Rozporządzenie (WE) 166/2006 ws Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń	E-PRTR: Art. 7 data reporting	co roku	GIOŚ (DI)							
5		Rozporządzenie (UE) 525/2013 ws mechanizmu monitorowania emisji gazów cieplarnianych i Ramowa Konwencja NZ ws. zmian klimatu	GHG/MMR- GHG/UNFCCC: Greenhouse gas inventories	co roku	IOŚ-PIB/KOBIZE							
6		Rozporządzenie (UE) 525/2013 ws mechanizmu monitorowania emisji gazów cieplarnianych	GHG/MMR: Approximated greenhouse gas inventories	co roku	IOŚ-PIB/KOBIZE	po uruchomieniu przez EEA testów jakości (do ustaleń)						
7			GHG/MMR: Projections (GHG emissions and removals)	co 2 lata	IOŚ-PIB/KOBIZE							
8	Hałas	Dyrektywa 2002/49/WE dot. oceny i zarządzania poziomem hałasu	Strategic noise maps (DF4-8)	co 5 lat	GIOŚ (DM)							
9	Wody	Plan pracy EEA w zakresie dot. zasobów wód	WISE-3: WISE SoE – Water Quantity	co roku	PGWWP - KZGW		po zakończeniu rewizji (do ustaleń)*					
10		Plan pracy EEA w zakresie dot. jakości wód	WISE-4: WISE SoE – Water Quality	co roku	GIOŚ (DM)		po zakończeniu rewizji (do ustaleń)*					
11		Dyrektywa 91/271/EWG dot. oczyszczania ścieków komunalnych	UWWTD: Implementation	co 2 lata	PGWWP - KZGW							
12		Dyrektywa 2000/60/WE dot. polityki wodnej – tzw. ramowa dyrektywa wodna	WFD: Programmes of measures (Article 11)	co 6 lat	PGWWP - KZGW							
			WFD: River Basin Management Plans – 2016 RBDSUCA XML data	co 6 lat	PGWWP - KZGW							
13		Dyrektywa 2006/7/WE dot. zarządzania jakością wody w kąpieliskach	BDW: Monitoring and classification	co roku	GIS							
14		Plan pracy EEA w zakresie dot. jakości wód przejściowych, przybrzeżnych i morskich	WISE-6: WISE SoE – Water quality in transitional coastal and marine waters	co roku	GIOŚ (DM)	po zakończeniu rewizji (do ustaleń)*						
		Plan pracy EEA w zakresie dot. elementów biologicznych wód przejściowych i przybrzeżnych	WISE-2: WISE SoE – Biological data in transitional and coastal waters	co roku	GIOŚ (DM)	po zakończeniu rewizji (do ustaleń)*						
		Dyrektywa 2008/56/WE ws. polityki środowiska morskiego – tzw. dyrektywa ramowa ws. strategii morskiej	MSFD: Art. 8, 9, 10	co 6 lat	GIOŚ (DM) i PGGWP KZGW							
	MSFD: Monitoring programmes (Article 11)		co 6 lat	GIOŚ (DM)								
	MSFD: Programmes of measures	co 6 lat	PGWWP - KZGW									
15	Przyroda	Plan pracy EEA w zakresie dot. obszarów chronionych	CDDA: Nationally designated areas	co roku	GDOŚ							
16	Dyrektywa 92/43/EWG ws. ochrony siedlisk oraz Dyrektywa 2009/149/WE ws. ochrony dzikiego ptactwa / pozostałe kraje – Konwencja berneńska	N2000: Information on Natura 2000 sites / Emerald network	co roku	GDOŚ	po ustaleniu przez EEA elementów oceny*							
17	Dyrektywa 92/43/EWG ws. ochrony siedlisk	HD: Report on Implementation Measures (Article 17)	co 6 lat	GDOŚ								
18	Dyrektywa 2009/149/WE ws. ochrony dzikiego ptactwa	BD: Progress/implementation report (Article 12)	co 6 lat	GDOŚ								

* zmiana względem planu zakładającego coroczną ocenę od 2017 r.

ZALĄCZNIK 3 Zestawienie ważniejszych pojęć i skrótów stosowanych w niniejszej informacji

CDF	podstawowy strumień danych przekazywanych do EEA (<i>Core Data Flow</i>) – nowa klasyfikacja zastępująca PDF
CDR	Centralne Repozytorium Danych EEA (<i>Central Data Repository</i>) – element Reportnetu
CLC	CORINE Land Cover: baza danych o pokryciu terenu (CORINE - <i>Coordination of Information on the Environment</i>)
CLRTAP	Konwencja w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na duże odległości (<i>Convention on Long-range Transboundary Air Pollution</i>)
Copernicus	realizowany przez KE program obserwacji Ziemi – wcześniej GMES (<i>Global Monitoring for Environment and Security</i>)
CSI	bazowy zestaw wskaźników EEA (<i>Core set of indicators</i>)
DG	Dyrektoriat Generalny Komisji Europejskiej ENV – ds. Środowiska; CLIMA – ds. Działań w dziedzinie klimatu; GROW – ds. Rynku wewnętrznego, przemysłu, przedsiębiorczości i małych i średnich przedsiębiorstw; RTD – ds. Badań naukowych i innowacji;
EAP	wspólnotowy program działań na rzecz środowiska (<i>Environmental Action Programme</i>)
EEA	Europejska Agencja Środowiska (<i>European Environment Agency</i>)
EIONET	Europejska Sieć Informacji i Obserwacji Środowiska (<i>European Environment Information and Observation Network</i>)
EKC	inicjatywa Społeczność Wiedzy o Środowisku (<i>Environmental Knowledge Community</i>)
ETC	Europejskie Centra Tematyczne (<i>European Topic Centres</i>)
GHG	gazy cieplarniane (<i>greenhouse gases</i>)
GIOŚ	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
INSPIRE	Europejska Infrastruktura Danych Przestrzennych (<i>Infrastructure for Spatial Information in Europe</i>)
JRC	Wspólne Centrum Badawcze Komisji Europejskiej (<i>Joint Research Centre</i>)
KE	Komisja Europejska
MAWP	Wieloletni Program Pracy EEA (Multi-annual Work Programme)
NEC	krajowe pułapy emisji (<i>national emission ceilings</i>)
NFP	Krajowy Punkt Kontaktowy (<i>National Focal Point</i>) ds. współpracy z EEA
NRC	Krajowe Centra Referencyjne (<i>National Reference Centres</i>) w strukturze EIONET
ONZ	Organizacja Narodów Zjednoczonych (<i>United Nations</i>)
PDF	priorytetowy strumień danych przekazywanych do EEA (<i>Priority Data Flow</i>)
REFIT	prowadzony przez KE Program sprawności i wydajności regulacyjnej – przegląd obejmujący oceny prawa ochrony środowiska dla identyfikacji problemów w monitoringu i sprawozdawczości
Reportnet	zbiór narzędzi informatycznych EEA dla celów sprawozdawczości w zakresie ochrony środowiska
SDGs	Cele Zrównoważonego Rozwoju (<i>Sustainable Development Goals</i>)
SEIS	Wspólny System Informacji o Środowisku (<i>Shared Environmental Information System</i>)
SOER	raport o stanie środowiska (<i>State of the Environment Report</i>)
UNFCCC	Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu (<i>United Nations Framework Convention on Climate Change</i>)
TERM	Mechanizm Sprawozdawczy ds. Transportu i Środowiska (<i>Transport and Environment Reporting Mechanism</i>)
WISE	System Informacji o Wodach w Europie (<i>Water Information System for Europe</i>)

Instytucje w kraju:

GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska:

DM - Departament Monitoringu i Informacji o Środowisku -> Dep. Monitoringu, Ocen i Prognoz Stanu Środowiska;

DI – Dep. Inspekcji i Orzecznictwa -> Dep. Inspekcji;

GDOŚ – Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska: DZP - Dep. Zarządzania Zasobami Przyrody;

GIS – Główny Inspektorat Sanitarny

GUGiK – Główny Urząd Geodezji i Kartografii: DGI – Dep. Geodezji, Kartografii i Systemów Informacji Geograficznej;

IGiK – Instytut Geodezji i Kartografii;

IMGW – Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – PIB: OG – Oddział Główny, OM – Oddział Morski;

IOŚ – Instytut Ochrony Środowiska – PIB: KOBiZE – Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami;

IUNG – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - PIB;

IERiGŻ – Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej - PIB;

ME – Ministerstwo Energii:

DE – Dep. Energetyki -> Dep. Elektroenergetyki i Ciepłownictwa;

DEO – Dep. Energii Odnawialnej -> Dep. Energii Odnawialnej i Rozproszonej;

MI – Min. Infrastruktury: DST - Dep. Strategii Transportu;

MIR – Min. Inwestycji i Rozwoju: DPP – Dep. Polityki Przestrzennej;

MPiT – Min. Przedsiębiorczości i Technologii: DI – Dep. Innowacji;

MRiRW – Min. Rolnictwa i Rozwoju Wsi: DPB – Dep. Płatności Bezpośrednich;

MŚ – Ministerstwo Środowiska:

DEK – Dep. Edukacji i Komunikacji;

DOP – Dep. Ochrony Przyrody;

DOPiK – Dep. Ochrony Powietrza i Klimatu;

DZŚ – Dep. Zarządzania Środowiskiem;

DZ Ri WM – Dep. Zrównoważonego Rozwoju i Współpracy Międzynarodowej;

DGO – Dep. Gospodarki Odpadami;

NIZP-PZH – Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny;

PGGWPP - KZGW – Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej;

DZWS – Departament Zarządzania Środowiskiem Wodnym

[nazwa instytutu] - PIB – Państwowy Instytut Badawczy